

Brüssel, 24. juuni 2026
(OR. en)

10464/26

Institutsioonidevaheline
dokument:
2025/0543(COD)

RECH 278
COMPET 761
IND 409
MI 625
EDUC 267
TELECOM 311
ENER 392
ENV 719
CLIMA 325
AGRI 492
TRANS 415
SAN 474
BIOTECH 78
CADREFIN 288
CODEC 1162

A-PUNKTI MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Nõukogu
Teema:	Programmi „Euroopa horisont“ käsitlev pakett: teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm aastateks 2028–2034 Raamprogramm ning selle osalemis- ja levitamismid – Osaline üldine lähenemisviis

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele eesistujariigi muudetud tekst.

Kõik lähtesummad lisatakse pärast mitmeaastast finantsraamistikku käsitlevate läbirääkimiste lõpuleviimist.

Nurksulgudes esitatud sätted on osalisest üldisest lähenemisviisist välja jäetud.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

**millega kehtestatakse ajavahemikuks 2028–2034 teadusuuringute ja innovatsiooni
raamprogramm „Euroopa horisont“, sätestatakse selle osalemis- ja levitamiseeskirjad ning
tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) 2021/695**

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 173 lõiget 3, artikli 182 lõiget 1, artiklit 183, artikli 188 teist lõiku ning artikli 322 lõike 1 punkti a,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust¹,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust²,

võttes arvesse kontrollikoja arvamust (1),

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

¹ ELT C [...], [...], lk [...].

² ELT C [...], [...], lk [...].

ning arvestades järgmist:

- (1) Liidu üks eesmärk on tugevdada oma teaduslikke ja tehnoloogilisi aluseid, tugevdades Euroopa teadusruumi, kus teadlased, teaduslikud teadmised ja tehnoloogia vabalt liiguvad, ja toetades liidu, kaasa arvatud selle tööstussektori konkurentsivõime arengut, samal ajal edendades kõiki teadus- ja innovatsioonitegevusi, et vastata liidu strateegilistele prioriteetidele ja täita kohustused, mille lõppeesmärk on edendada rahu, liidu väärtusi ja oma rahvaste hüvangut. Sellega seoses peaks Euroopa teadusruumi edasiarendamine aitama kaasa teadmiste, teadusuuringute ja innovatsiooni kui liidu „viienda vabaduse“ tõhusale rakendamisele.
- (2) Selleks et saavutada teaduslik, tehnoloogiline, majanduslik, keskkondlik ja ühiskondlik mõju ning maksimeerida liidu teadusuuringutesse ja innovatsiooni tehtavate investeeringute lisaväärtust, peaks liit investeerima teadusuuringutesse ja innovatsiooni ajavahemikku 2028–2034 hõlmava teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi „Euroopa horisont“ (edaspidi „raamprogramm“) kaudu, mis peaks tugevdama teaduslikku ja tehnoloogilist juhtpositsiooni ja tipptaset, konkurentsivõimet, vastupanuvõimet ja suveräänsust, kestlikkust ja sotsiaalsed sidusust.
- (2a) Raamprogrammiga tuleks toetada tipptasemel teadmiste, innovatsiooni ja tehnoloogia loomist, paremat levitamist ja siiret liidus, soodustada teadlaskarjääri, tõmmata ligi ja hoida talente kõigil tasanditel ning aidata kaasa liidu talendireservi täielikule kaasamisele, hõlbustada koostöösidemeid ning tugevdada teadusuuringute ja innovatsiooni mõju liidu poliitika väljatöötamisel, toetamisel ja rakendamisel, toetada ja tugevdada uuenduslike ja kestlike lahenduste kasutuselevõttu ja juurutamist liidus ning lahendada Euroopa ja üleilmseid probleeme koostöös Euroopa Konkurentsivõime Fondiga. Tähelepanu tuleks pöörata konkreetsetele geopoliitilistest probleemidest tulenevatele vajadustele.
- (3) [Raamprogramm peaks olema tihedalt seotud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) [XXX]* [Euroopa Konkurentsivõime Fond],³ seades teadusuuringud ja innovatsiooni liidu majanduse ja investeerimisstrateegia keskmesse.]

³ ELT C [...], [...], lk [...].

- (4) Lisaks peaks liidu eesmärk olema kaotada ebavõrdsus ning edendada mitmekesisust, kaasatust ja soolist võrdõiguslikkust, samuti võidelda diskrimineerimise vastu kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artiklitega 8 ja 10 ning Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga.
- (4a) Raamprogrammiga peaks aktiivselt edendama avaliku sektori rahastatavate teadusuuringute tulemuste ja teaduslike tõendite kasutamist poliitikakujundamises kõigil tasanditel, et edendada tõenditel põhinevat avalikku poliitikat. Erilist tähelepanu tuleks pöörata selle tagamisele, et teaduspõhine teave oleks poliitikakujundajatele ja kodanikele kättesaadav ja asjakohane.
- (4b) Raamprogrammiga peaks edendama sotsiaal- ja humanitaarteaduste lõimimist, võttes sotsiaal- ja humanitaarteaduste aspekte arvesse kõigis komponendis ja kõigis programmitöö etappides ning tagades sotsiaal- ja humanitaarteaduste õigeaegse seire ja aruandluse rahastatud teadus- ja innovatsioonitegevuses.
- (5) Kiiresti muutuvas majanduslikus, sotsiaalses ja geopoliitilises keskkonnas on hiljutised kogemused näidanud vajadust paindlikuma mitmeaastase finantsraamistiku ja selle alla kuuluvate liidu rahastamisprogrammide järele. Sellel eesmärgil ja kooskõlas raamprogrammi eesmärkidega tuleks rahastamisel võtta nõuetekohaselt arvesse muutuvaid poliitilisi vajadusi ja liidu prioriteete, mis on kindlaks määratud komisjoni avaldatud asjakohastes dokumentides, Euroopa Parlamendi resolutsioonides ja nõukogu järeldustes, ning tagada samal ajal eelarve täitmise piisav prognoositavus.
- (6) Raamprogrammi osalus- ja levitamiseeskirjade, sealhulgas hindamismenetluste eesmärk on veelgi lihtsustada juurdepääsu, suurendada avatust ja maksimeerida liidupoolse rahastamise mõju. Riiklikel kontaktpunktidel peaks olema keskne roll juurdepääsu lihtsustamisel ja avatuse suurendamisel nii, et võimalikele taotlejatele, sealhulgas uustulnukatele ja uutele sihtrühmadele, antakse programmi „Euroopa horisont“ kohta sihipärast teavet ja levitatakse seda programmi, edendades seeläbi kaasavat osalemist ja taotluste kvaliteedi parandamist. Komisjon peaks toetama riiklike kontaktpunktide võrgustikku ja tegema sellega koostööd, et suurendada teenuste järjepidevust ja tõhusust kõikjal liidus.

- (7) Raamprogramm peaks aitama suurendada avaliku ja erasektori investeeringuid teadusuuringutesse ja innovatsiooni liikmesriikides ning aitama seeläbi saavutada üldise investeerimiseesmärgi, mille kohaselt vähemalt 3 % liidu sisemajanduse koguproduktist (SKPst) investeeritakse teadus- ja arendustegevusse, samuti aitama vähendada innovatsioonilõhet liidu sees ja üleilmsete konkurentidega. Liikmesriikide investeeringuid teadusuuringutesse ja innovatsiooni tuleks hinnata liidu majandus-, eelarve-, tööhõive- ja sotsiaalpoliitika koordineerimise raamistiku, s.o Euroopa poolaasta protsessi abil. Selle eesmärgi saavutamiseks peaksid liikmesriigid ja erasektor täiendama raamprogrammi omapoolsete tõhustatud investeeringutega teadus- ja arendustegevusse ning innovatsiooni. Liit on teinud järjepidevaid edusamme teadus- ja arendustegevusse tehtavate investeeringute suurendamisel, kuid on teistest maailma liidritest maha jäänud. Eespool nimetatud 3 % eesmärgiga, mis seati rohkem kui kaks aastakümnet tagasi, tunnistati teadus- ja arendustegevuse tähtsust teadmistepõhise ühiskonna alusena ning pikaajalise majanduskasvu, tootlikkuse ja ülemaailmse konkurentsivõime peamise liikumapaneva jõuna. Kuigi see eesmärk innustas eri liikmesriike seadma oma teadus- ja arendustegevuse intensiivsuse eesmärgi, esineb endiselt märkimisväärsed erinevusi, sest ainult üksikud liikmesriigid on oma investeerimiseesmärgid saavutanud või ületanud.
- (8) OECD määratlusi tehnoloogilise valmiduse tasemete kohta tuleks asjakohasel juhul arvesse võtta teadus- ja innovatsioonitegevuste liigitamisel vastavalt nende tehnoloogilise küpsuse tasemele, tootearendusele ja tutvustamistegevusele ning taotlusvoorus osalemise kutsetes kättesaadavate meetmeliikide kindlaksmääramisel. Sihttoetusi ei tohiks anda tehnoloogilise valmiduse taset 8 ületavatele meetmetele.

- (9) Euroopa partnerlused on liidu teadusuuringute ja innovatsiooni prioriteetide rakendamise üks peamisi vahendeid. Euroopa partnerluste valdkonnad tuleks kindlaks määrata nõukogu või asjakohasel juhul nõukogu nõuandvate organite antud suuniste alusel. Killustatuse ja kattuvuse vähendamiseks peaksid Euroopa partnerlused järgima strateegilist portfelligipõhist lähenemisviisi, et suurendada sidusust, tagada vastastikune täiendavus ja optimeerida liidu vahendite kasutamist. Liikmesriikidel peaks olema oluline roll Euroopa partnerluse portfelli kindlaksmääramisel, valikul ja arendamisel ning selle rakendamisel. Riiklike ja piirkondlike investeerimisotsuste tegemise võimaldamiseks tuleks portfelli kindlaksmääramine lõpule viia piisavalt varakult programmitöö perioodi alguses. Euroopa partnerlused peaksid põhinema strateegilistel teadusuuringute ja innovatsiooni kavadel, mis kajastavad liidu prioriteete ja muudavad need konkreetseteks meetmeteks kogu väärtusahelas, eelkõige turul kasutuselevõtmisega seotud tegevusteks ja viisideks, mida tuleks toetada muudest allikatest, näiteks Euroopa Konkurentsivõime Fondist. Asutamisdokumendid peaksid tagama selge ja õiguslikult usaldusväärse raamistiku partnerite vaheliseks koostööks, sealhulgas nende vastavad rollid, õigused ja kohustused, samuti üksikasjalikuma õigus- ja finantskorra, eelkõige mis puudutab muude partnerite kui liidu panust, mis nähakse asjakohasel juhul ette täiendavates lepingutes.
- (9a) Raamprogrammi tulemusliku, tõhusa ja läbipaistva rakendamise, seire ja hindamise tagamiseks tuleks Euroopa partnerlustega seotud meetmeid rakendada ühtsete väljavalimismenetluste kaudu, mis hõlmavad projektikonkursse, hindamis-, valiku- ja järelevalvemenetlusi. Ühtsed väljavalimismenetlused peaksid vähendama toetusesaajate jaoks halduskoormust ja rakendamise killustatust ning hõlbustama põhjalikku seiret ja andmete kogumist, tugevdades seeläbi vastutust ja suurendades läbipaistvust.
- (9b) Muud partnerid kui liit võivad olla avalik ja/või erasektor; juhul kui sellised partnerlused sõlmitakse esindusorganisatsioonidega (näiteks tööstusliitudega), tuleks ka nende organisatsioonide liikmeid käsitada partneritena Euroopa partnerluse kohaldamisel.

- (9c) Selleks et tagada sidus olelusingipõhine lähenemisviis Euroopa partnerlustele, peaks iga partnerlus sisaldama eelnevat väljumisstrateegiat ja meetmeid raamprogrammi rahastamise järkjärguliseks lõpetamiseks. Sellised strateegiad peaksid pakkuma tulevikku suunatud arutelu selle üle, kuidas partnerluse eesmärged, tegevusi ja tulemusi saaks säilitada, muuta või lõpetada liidu toetuse lõppemisel ning tagada korrapärane üleminek ja peamiste tulemuste säilitamine, võimaldades samal ajal tegevuste võimalikku jätkamist muude liidu programmide, riikliku rahastamise või erainvesteeringute kaudu.
- (10) [Euroopa partnerlused (sealhulgas ühissettevõtete vormis) kui oluline vahend tööstuse kaasamiseks ning teadus- ja innovatsioonikoostöösse investeerimiseks peaksid aitama kaasa Euroopa Konkurentsivõime Fondi poliitikaharude konkreetsete poliitikaeesmärkide saavutamisele ning neid tuleks vajaduse korral nende eesmärkide saavutamiseks sellest fondist toetada.]
- (12a) Määrusega 2021/695 loodi ELi missioonide valdkonnad, mis puudutavad kliimamuutusi, vähktõbe, ookeanide taastamist, mulla seisundit ning kliimanetraalsete ja arukate linnade arendamist, et lahendada need probleemid selgete ja ajaliselt piiritletud eesmärkidega. ELi missioonid peaksid kiirendama uuenduslike lahenduste arendamist, laiendamist ja kasutuselevõttu ning aitama luua juhtivaid turge uutele toodetele ja teenustele. Pärast seda, kui teadusuuringutesse ja innovatsiooni on mitu aastat tehtud investeeringuid vajalike murranguliste tehnoloogiate, teenuste, toodete ja sotsiaalse innovatsiooni arendamiseks, on õige aeg tagada parimate lahenduste kasutuselevõtt. Euroopa Konkurentsivõime Fondi poliitikaharud kujutavad endast ainulaadset võimalust tagada kogu väärtusahela hõlmamine ja missioonide eesmärkide saavutamine. Ehkki veel täitmata teadus- ja innovatsioonivajadused tuleks ikkagi integreerida tulevastesse, käesolevast raamprogrammist kuni 2030. aastani toetatavatesse teadus- ja innovatsioonikoostöö tööprogrammidesse, tuleks Euroopa Konkurentsivõime Fondi vahendite ja muude liidu programmide abil püüda saavutada aktiivset kasutuselevõttu kõrgemal tehnoloogilise valmiduse tasemel. Programmi „Euroopa horisont“ kuuluva uue Euroopa Bauhausi rahastuga seotud teadus- ja innovatsioonitegevuse toetamisega peaksid kaasnema meetmed, mille eesmärk on kasutuselevõtt muude liidu programmide raames.

- (13) Euroopa Teadusnõukogu (ERC) peaks pakkuma atraktiivset ja paindlikku rahastamist, et võimaldada seeläbi andekatel ja loovatel teadlastel tegutseda kõige paljutöotavamates valdkondades teaduse eesliinil; erilist tähelepanu pööratakse karjääri alustavatele teadlastele. Selline pühendumine alt üles suunatud ja teadlaste algatatud uuringutele, mis valitakse välja kogu liitu hõlmavas konkurentsivõimses tipptaseme kriteeriumi alusel ja mis on avatud talentidele, olenemata nende rahvusest või päritolust, on äärmiselt oluline, et tugevdada Euroopat kui maailma juhtivat teadus- ja innovatsioonikeskust ning et tõmmata ligi ja siin hoida maailma helgemaid päid. ERC peaks jätkama teavitus- ja koostöötegevuse arendamist ja tugevdamist, et suurendada ERC nähtavust liidu ja kogu maailma parimate teadlaste hulgas.
- (14) Teadmistepõhises maailmamajanduses peaks liidu pikaajaline konkurentsivõime, teaduslik ja tehnoloogiline juhtpositsioon ning Euroopa ja üleilmsete probleemide lahendamise võime olenema eelkõige liidu suutlikkusest arendada, ligi tõmmata ja siin hoida kõrge kvalifikatsiooniga ja julgeolekukaalutlusi arvesse võttes rahvusvaheliste kontaktidega teadusvaldkonna tööjõudu kõikjal liidus. Strateegilised investeeringud tippteadlastesse, nende koolitamisest, liikuvusse ja karjääriväljavaadetes nii akadeemilistes ringkondades kui ka väljaspool neid ringkondi on äärmiselt vajalikud teaduslike läbimurrete edendamiseks, mis aitavad kaasa innovatsioonile, majanduse, ühiskonna ja keskkonna vastupanuvõimele ja ühiskondlikule heaolule. Kooskõlas Euroopa teadlaste harta põhimõtetega on selle eesmärgi saavutamisel tähtis osa Marie Skłodowska-Curie meetmel. Raamprogramm peaks tugevdama sidemeid teadustööga tegelevate organisatsioonide, ülikoolide ja muude kõrgharidus- ja koolitusasutuste ning innovatsiooni ökosüsteemide, sealhulgas erasektori vahel. See peaks aitama kaasa Euroopa teadusruumi väljakujundamisele ja koostöö arendamisele Euroopa haridusruumiga selle kõrghariduse mõõtmel, sealhulgas Euroopa ülikoolide liidu ja programmi „Erasmus+“ kaudu. See peaks aitama arendada Euroopa kõrgharidussektori suutlikkust konkureerida üleilmsete partneritega koostöö tegemise kaudu, toetades, tõmmates ligi ja hoides talente ning kaasates rohkem erainvesteeringuid.

- (14a) Marie Skłodowska-Curie meetmed peaksid aitama suurendada kõigi ELi liikmesriikide atraktiivsust maailma juhtivate sihtkohtadena tipptasemel teadusuuringute ja innovatsiooni jaoks, tagades samal ajal Marie Skłodowska-Curie meetmete teadlaste võrdse kohtlemise ja võrreldava ostujõu pariteedi, olenemata riigist, kus nad teadusuuringuid teevad. Seepärast tuleks Marie Skłodowska-Curie meetmete rakendamiseks kehtestada lihtsustatud kuluarvestus. Riikide paranduskoefitsientide ja elamiskulude toetuse tasemeid tuleks Eurostati viimaste kättesaadavate andmete põhjal iga kahe aasta järel ajakohastada, et võtta arvesse elukalliduse ja elatustaseme erinevusi. ELi liikmesriikide ja assotsieerunud kolmandate riikide paranduskoefitsientide suhtes võib kohaldada miinimumkünnist.
- (14b) Teadus- ja innovatsioonikoostöö peaks tagama tasakaalustatud lähenemisviisi alt üles suunatud meetmete ja eelnevalt kindlaks määratud teemade vahel. Selleks et säilitada pikaajaline visioon liidu juhtpositsioonist teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas, võib alt üles suunatud meetmeid toetada ka suuremahuliste ja teadlaste algatatud koostööalgatuste kaudu. Selleks et tasakaalustada teaduse killustatust, peaksid nad võtma nõuetekohaselt arvesse vajadust koguda tippteadust kogu ELis ja edendada uusi koostöömudeleid, milles osalevad nii väljakujunenud kui ka uued tippkeskused.

- (15) Euroopa Innovatsiooninõukogu (EIC) peaks stimuleerima süvatehnoloogia turgu loovat innovatsiooni. Ta peaks need süvatehnoloogia uuendused oma vahenditega kindlaks tegema, neid arendama ja need kasutusele võtma. Sidusa ja lihtsustatud toetuse andmise kaudu peaks EIC täitma tühimiku, kus murrangulised tehnoloogiad ja süvatehnoloogia innovatsioon ei saa avalikku toetust ega erainvesteeringuid. EIC peaks oma vahenditega püüdma sillutada, integreerida ja kiirendada novaatorite teekonda teadusuuringutest turustamiseni ning võimaldama liidule kujunemisjärgus tehnoloogiavaldkondades juhtivaid ettevõtteid, et liit saaks saavutada oma sotsiaalsed ja majanduslikud eesmärgid ning vältida sõltuvust maailma muudest piirkondadest. Erilist tähelepanu tuleks pöörata naiste ja noorte juhitud murranguliste ja süvatehnoloogia idufirmade toetamisele ning nende rahastamise ja mentorluse kättesaadavuse hõlbustamisele. EIC peaks toetama suure riski ja suure potentsiaaliga uuendusi ja ettevõtteid, mida nendega seotud tehnoloogiliste, teaduslike, finants-, juhtimis- või tururiskide tõttu ei peeta veel pangakõlblikeks ja mis seetõttu ei saa turult kokku vajalikul tasemel investeeringuid, et olla maailmas konkurentsivõimeline. Selleks tuleks kasutada nii avatud (alt-üles) kui ka probleemipõhist lähenemisviisi koostöös Euroopa Konkurentsivõime Fondi ja selle poliitikaharudega. EIC lähenemisviis peaks hõlmama probleemide ennetava lahendamise elemente, nagu suure riskiga projektide toetamine etapiviisiliselt või lõpetamine programmijuhtide järelevalve all oleva portfelli põhise lähenemisviisi kohaselt, ning võimaldama uuenduslikke hankeid. Sellega peaks asjaomane EIC lähenemisviis laienema kaitsevaldkonna ja kahesuguse kasutusega idufirmade toetamisele ja nende tegevuse laiendamisele täielikus vastastikus täiendavuses Euroopa Konkurentsivõime Fondi InvestEU instrumendi, Euroopa Konkurentsivõime Fondi poliitikaharu „Vastupidavus ja julgeolek, kaitsetööstus ja kosmos“ ning ELi kaitseinnovatsiooni kava (EUDIS) ja kosmoseettevõtluse algatuse CASSINI tegevustega. Rakendamine peaks toimuma koostöös Euroopa Konkurentsivõime Fondiga. EIC kaitsealase tegevuse puhul peaks see hõlmama korrapärast teabevahetust „vastupidavuse ja julgeoleku, kaitsetööstuse ja kosmose“ eest vastutava programmikomitee koosseisuga, et tagada Euroopa kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi konkurentsivõime tugevdamine. See peaks hõlmama ka täielikku kooskõla Euroopa Konkurentsivõime Fondi sätetega, mis on seotud rahastamiskõlblike üksuste loomise ja kontrolliga, et tagada liidu ja selle liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsehuvid.

- (15a) EIC mehhanismi „Plug-In“ ülesehitus ning piirkondlike, riiklike ja ELi rahastamisasutuste ja -programmide sertifitseerimine EIC mehhanismi „Plug-In“ jaoks peaks olema selliselt rakendatav, et taotlevate programmide halduskoormus oleks minimaalne ja et see annaks võimalikele taotlejatele selget lisaväärtust.
- (15b) EIC fondi ja Euroopa Konkurentsivõime Fondi vahel tuleks tagada vastastikune täiendavus ja koostoime rakendamise kõigis etappides. Euroopa Konkurentsivõime Fondi InvestEU instrumenti tuleks rakendada nii, et rakenduspartnerid, kes vastutavad otse või finantsvahendajate kaudu investeeringute valimise eest, rakendavad seda eelkõige riskijagamisel põhinevate eelarveliste tagatiste ja rahastamisvahendite abil. Euroopa Konkurentsivõime Fondi InvestEU instrumendist saab toetada kõiki majanduslikult elujõulisi lõppsaajaid ja investeeringuid nende mis tahes arenguetapis alates idufirmadest (stardirahastamine ja varajane majanduskasvuetapp) kuni kasvufirmadeni ning kõiki tehnoloogiaid, sealhulgas murrangulist tehnoloogiat. Lõppsaajatele üle kantav liidu toetus võib olla mitmesugune, näiteks laenud, tagatised, kvaasiomakapital ja omakapitaliinvesteeringud. EIC fond peaks andma ettevõtetele otsest omakapitaliinvesteeringute toetust. EIC fondi investeerimisotsused peaksid sisaldama hinnangut selle tagamiseks, et EIC fond investeerib lõppsaajatesse (tavaliselt süvatehnoloogia idufirmadesse), mis ei suuda uudsete tehnoloogiate ja/või uute turgudega seotud riskitaseme tõttu täita kõiki oma rahastamisvajadusi turuallikatest või Euroopa Konkurentsivõime Fondist. EIC ettevõtluse kiirendamisteenused võivad anda EIC toetusesaajatele ja lõppsaajatele mitterahalist toetust ning keskenduda nende süvatehnoloogia ja murrangulise innovatsiooni erivajadustele, samal ajal kui Euroopa Konkurentsivõime Fondi projektinõustamine võib pakkuda laiemaid nõustamisteenuseid suuremale hulgale toetusesaajatele. Tuleks luua koostoime, et EIC rahastamisvahendist „Accelerator“ ja EIC fondist toetuste lõppsaajaid saaks nende kasvuetapis rahastada Euroopa Konkurentsivõime Fondi InvestEU instrumendist, kui nad vastavad tingimustele. See vastastikune täiendavus tagatakse näiteks Euroopa Konkurentsivõime Fondi InvestEU instrumendi nõuandekogu ja EIC nõuandekogu koostööga.
- (16) Idu- ja kasvufirmade strateegias välja kuulutatud Euroopa kasvufirmade fondist süvatehnoloogia laiendamise rahastamine, mida tehti juba käesoleva määruse jõustumise ajal, peaks toimuma mitmeaastases finantsraamistikus 2021–2027 kokku lepitud tingimustel. Kogu kasvufirmade rahastamine aastaid 2028–2034 hõlmava mitmeaastase finantsraamistiku raames peaks toimuma Euroopa Konkurentsivõime Fondist.

- (17) Teadusuuringute Ühiskeskus (JRC) peaks jätkuvalt pakkuma liidu poliitikale sõltumatuid teaduslikke tõendeid ja tehnilist abi kogu poliitikatsükli vältel. JRC otsemeetmeid tuleks rakendada paindlikul, tõhusal ja läbipaistval viisil, võttes arvesse liidu poliitika vajadusi ning liikmesriikide ja JRCi muude kasutajate asjakohaseid vajadusi ning tagades liidu finantshuvide ja strateegilise autonoomia kaitse. [JRC peaks jätkama täiendavate vahendite loomist, mida ta võib kasutada oma teadusliku ja tehnilise tegevuse toetamiseks.]
- (18) Raamprogrammiga tuleks tagada Euroopa teadusruumi ning teadusuuringute ja innovatsiooni pakti⁴ kõigi väärtuste ja põhimõtete tõhus edendamine ja kaitse. Eelkõige tuleks raamprogrammiga tagada kõikide jaoks võrdsete võimaluste tegelik soodustamine ning soolõime rakendamine, sealhulgas soolise mõõtme vaikimisi integreerimine teadusuuringutesse ja innovatsiooni. Selle eesmärk peaks olema tegeleda soolise tasakaalustamatuse põhjustega. Erilist tähelepanu peaks pöörama soolise tasakaalu tagamisele hindamiskomisjonides ja muudes asjaomastes nõuandeorganites, näiteks nõukogudes ja eksperdirühmades.
- (19) Raamprogrammiga peaks toetama Euroopa teadus- ja tehnoloogiataristute ökosüsteemi, aidates kaasa liidu strateegilistele prioriteetidele ja poliitikale ning luues Euroopa lisaväärtust sidusa pikaajalise planeerimise ja liikmesriikidega kooskõlastatud investeeringute kaudu. Nõuetekohaselt tuleks arvesse võtta Euroopa teadustaristu strateegiafoorumi (ESFRI) (ja mis tahes muude tehnoloogiataristute strateegiliste foorumite) tööd. Eesmärk on katta kuni 20 % ehitus- või olulise ajakohastamise kuludest, et toetada nii liidule huvi pakkuvate teadus- ja tehnoloogiataristute sidusat kogumit, mis täiendavad liikmesriikide taristuid teaduse ja tehnoloogia tipptaseme ja konkurentsivõime edendamiseks, toetades teadusuuringute ja innovatsiooni järjepidevust alates alus- ja uudishimul põhinevatest uuringutest kuni rakendusuuringuteni ühiskonnas ja turul kasutuselevõtmiseks.

⁴ Nõukogu 26. novembri 2021. aasta soovitus (EL) 2021/2122, mis käsitleb Euroopa teadusuuringute ja innovatsiooni pakti (ELT L 431, 2.12.2021, lk 1 ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2021/2122/oj>).

- (20) Raamprogrammiga tuleks rakendada konkreetseid meetmeid, millega toetada suutlikkuse suurendamist [osaluse laiendamise meetmega liitunud riikides] ning tugevdada koostöösidemeid ja teadmiste väärimist kogu liidus, suurendades teadus- ja innovatsioonipotentsiaali [osaluse laiendamise meetmega liitunud riikides ja üleminekuriikides], mis muudab Euroopa teadus- ja innovatsioonisüsteemi sidusamaks ja integreeritumaks ning aitab saavutada eesmärgi investeerida vähemalt 3 % SKPst teadus- ja arendustegevusse. Nende meetmete eesmärk oleks ka suurendada erasektori osalejate teadus- ja innovatsioonisutlikkust, et juhtida osaluse laiendamise meetmega liitunud riikides ja üleminekuriikides üleminekut teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni suuremale intensiivsusele. Nende meetmete alusel antava toetusega peaks edendama püsivat ülespoole suunatud lähenemist teadus- ja innovatsioonisutlikkuses ning see peaks tuginema riikide edusammudele nende jätkuval edenemisel. Neid edusamme tuleks korrapäraselt hinnata, kasutades raamprogrammi strateegilise protsessi raames objektiivseid andmeid, et pakkuda selget teed osaluse laiendamise komponendist loobumiseks. [Aastatel 2021–2027 rahastamiskõlblikud liikmesriigid tuleks kogu raamprogrammi kestuse ajaks jagada kahte rühma, lähtudes innovatsiooni tulemustabeli indeksist ja suhtelisest rahalisest tasuvusest kogurahvatulu kohta ning tuginedes järgmistele kriteeriumidele: i) „üleminekuriigid“ – innovatsiooni tulemustabeli indeks (2023–2025) on üle 75 % liidu keskmisest ja programmi „Euroopa horisont“ raames on suhteline rahaline tasuvus kogurahvatulu kohta (2021–2025) positiivne; ii) „osaluse laiendamise meetmega liitunud riigid“ – kõik teised liikmesriigid, kes on aastatel 2021–2027 rahastamiskõlblikud.]

- (21) Arvestades rahvusvahelisest koostööst saadavat kasu muu hulgas ühiste tehnoloogiliste, majanduslike, keskkonna- ja ühiskonnaprobleemide lahendamisel, tuleks raamprogrammis edendada koostööd kolmandate riikidega. Rahvusvaheline koostöö peaks põhinema ühistel väärtustel ja põhimõtetel ning aitama tugevdada liidu teadusuuringute ja innovatsiooni konkurentsivõimet, suveräänsust ja tipptaset, sealhulgas liidu rolli üleilmses teadusdiplomaatias ning suutlikkust tõmmata ligi ja hoida maailma parimaid talente. Lähenemisviisi keskmes peaksid olema geopoliitilised kaalutlused, sealhulgas majandus- ja teadusjulgeolek, ning kaaluda tuleks erineva ulatusega koostööd, võttes aluseks üldise hinnangu selle kohta, millist kasu liit võiks sellest oma prioriteetide käsitlemisel ja üleilmsete probleemide lahendamisel saada, kusjuures samal ajal peaksid olema kaitstud liidu väärtused ja huvid, süvendades seeläbi aktiivselt ja strateegilisemalt koostööd usaldusväärsete sarnaselt meelestatud riikidega mõlema poole hüvanguks. Kõige laiahaardelisemaks koostöövormiks peaks jääma täielik või osaline assotsieerumine raamprogrammiga. Kolmandate riikide hulgas peaksid olema ka Euroopa mikroriigid (Andorra Vürstiriik, Monaco Vürstiriik, San Marino Vabariik ja Vatikani Linnriik), kui sellise riigiga on sõlmitud asjakohased rahvusvahelised lepingud, kooskõlas kõnealustes lepingutes sätestatud tingimustega. EIC kaitsealase tegevuse puhul peaksid rahastamiskõlblikud olema vaid sellistes kolmandates riikides asutatud üksused, mis osalevad Euroopa Konkurentsivõime Fondis selle artikli 50 kohaselt. Kolmandate riikide osalemise üle otsustamisel järgitakse Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni vastavaid õigusi, mis tulenevad ELi toimimise lepingu artiklist 218.

- (22) Selleks et tugevdada liidu strateegilist autonoomiat ja tagada pikaajaline kestlik majanduskasv, on vaja tugevdada liidu üleilmset konkurentsivõimet, kaitstes samal ajal liidu strateegilisi varasid, tehnoloogiaid ja huve, nagu on sedastatud Euroopa majandusjulgeoleku strateegias⁵. Määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikliga 136, mida täiendab määruse (EL) XXX [Euroopa Konkurentsivõime Fond] artikkel 10, edendatakse liidu konkurentsivõimet ja kaitstakse liidu majandusjulgeolekut. Nende sätete kohaldamine raamprogrammi puhul peaks tagama asjakohase õigusraamistiku, mis võimaldab vajaduse korral kehtestada väljavalimismenetluste jaoks eritingimused, millega edendatakse tiptasemel teadusuuringutel ja innovatsioonil põhinevat konkurentsivõimet ning kaitstakse liidu huve ja strateegilist autonoomiat, sealhulgas teadusjulgeoleku meetmed, mille eesmärk on kaitsta teadustegevust, -töötajaid ja -institutsioone, piirata osalemist või kaitsta tulemusi ning tagada sidusus ja kooskõla Euroopa Konkurentsivõime Fondi poliitikaharude erieeskirjadega. Vajaduse korral tuleks kohaldada riskipõhist lähenemisviisi, tagamaks, et teadusuuringute ja innovatsiooniga seotud riske tehtaks kindlaks, hinnataks ja käsitletaks proportsionaalsete ja tulemuslike meetmete abil⁶. Vastavalt finantsmääruse artiklile 136 tuleks suure riskiga teenuseosutajate suhtes kohaldada julgeolekukaalutlustel rahastamiskõlblikkuse piiranguid. Tööprogrammide asjakohastes osades tuleks täpsustada piirangud, mis on kehtestatud selliste partnerite osalemise suhtes, kes on pärit ELi mittekuuluvatest riikidest või ELi üksustest, mis on osaliselt või täielikult ELi-väliste üksuste kontrolli all. Komisjon peaks tagama asjakohase raamistiku, menetlused, suunised ja toetuse, et tagada teadusjulgeoleku nõuete järjepidev, tulemuslik ja proportsionaalne kohaldamine raamprogrammi rakendamise kõigis etappides, sealhulgas asjakohasel juhul julgeolekualase enesehindamine ja esialgne turvahalduskava, milles tehakse kindlaks taotleja võimalikud julgeolekuprobleemid.

⁵ Ühisteatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule ja nõukogule „Euroopa majandusjulgeoleku strateegia“ (JOIN(2023) 20 final, 20.6.2023).

⁶ Nõukogu 23. mai 2024. aasta soovitus, mis käsitleb teadusjulgeoleku suurendamist (C/2024/3510).

- (22a) Maailmatasemel teadusuuringute ja innovatsiooni keskmes on avatus, koostöö ja akadeemiline vabadus. Arvestades aga kasvavaid rahvusvahelisi pingeid ning teadusuuringute ja innovatsiooni kasvavat geopoliitilist tähtsust, muutub Euroopa teadusjulgeolek üha haavatavamaks. Elutähtsate teadmiste ja tehnoloogia soovimatu edasiandmine, kolmandate riikide pahatahtlik mõju teadusuuringutele ning eetika ja usaldusväärsuse rikkumised võivad avaldada kahjulikku mõju liidu või ühe või mitme liikmesriigi huvidele. See võib mõjutada liidu ja selle liikmesriikide julgeolekut või rikkuda Euroopa Liidu toimimise lepingus (edaspidi „ELi toimimise leping“) ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartas (edaspidi „harta“) määratletud liidu väärtusi ja põhiõigusi. Avatud ja turvalise koostöö säilitamiseks ja edendamiseks on väga oluline toetada ja võimestada liidu teadus- ja innovatsioonisektorit, et teha kindlaks, maandada ja käsitleda riske, mis võivad ohustada Euroopa teadusjulgeolekut ja tehnoloogia vastupanuvõimet või tekitada riske strateegilistele teadus- ja tehnoloogiataristutele. Selleks on vaja [Euroopa Konkurentsivõime Fondi] määruse artikli 10 lõigetes 2 ja 3 sätestatud raamprogrammi vahendeid kohaldada proportsionaalselt ja sihipäraselt. Neid kaitsemeetmeid on vaja turvaliseks ja võimalikult avatud koostööks.
- (23) Kuna kliimamuutuste, looduslike ohtude, tervisealaste hädaolukordade ja üleilmsete terviseohtude, tehnikaga seotud õnnetusjuhtumite, muutuvate julgeolekuohtude ja muude häiretega seotud riskid on suurenenud, on äärmiselt oluline suurendada liidu ja liikmesriikide suutlikkust kriise ja katastroofe ennetada, nendeks valmistuda ja neile reageerida. Kooskõlas ELi kriisivalmiduse strateegia eesmärkidega tuleks raamprogrammiga toetada katastroofiohu juhtimist ja kriiside ohjamist tugevdavaid teadusuuringuid, investeerida kliimakerksusesse, suurendada elutähtsate ühiskondlike funktsioonide vastupanuvõimet ning muuta liit vastupanuvõimelisemaks, turvalisemaks ja ettevalmistatumaks.
- (24) Tegevus peaks kajastama elurikkuse järsu vähenemise vastu võitlemise tähtsust ning aitama kaasa looduse, ökosüsteemide ja nende teenuste säilitamisele ja taastamisele. Keskkonnateaduse integreerimine tegevustesse on vajalik selleks, et vältida keskkonna kahjustamist, säilitada puhas keskkond ja taastada ökosüsteemide hea seisund, võttes arvesse terviseühitsuse põhimõtet.

- (25) Raamprogrammis tunnistatakse, et kliimamuutused on üks suurimaid üleilmseid ühiskondlikke väljakutseid ning et kliimameetmed on konkurentsivõimet ning ühiskonna ja keskkonna vastupanuvõimet suurendav tegur. Tegevused peaksid kajastama kliimamuutustega tegelemise tähtsust kliimaneutraalsusele ülemineku saavutamiseks kooskõlas liidu poliitika ja kohustustega.
- (26) Raamprogrammi rakendamist on hädavajalik lihtsustada, et see oleks juurdepääsetav ja tõhus, ning eelkõige tuleks selleks vähendada toetusesaajate halduskoormust, sealhulgas aruandlusnõudeid, ja viia miinimumini vigade tegemise oht. Selleks peaks raamprogrammis kasutama kindlasummalisi makseid, kui see on asjakohane. Kui see on meetme eriomadustest või eesmärkidest tulenevalt põhjendatud, peaks tegelike rahastamiskõlblike kulude hüvitamisel põhinev rahastamine jääma võimalikuks. Edendades eelmistes raamprogrammides tehtud jõupingutusi ühtlustada rahastamiseskirju ja esitada osalejatele selge teave vigade minimeerimiseks, tuleks veelgi lihtsustada ka personalikulude hüvitamist, pakkudes välja personali ühikuhindade võimaluse, kui see aitab vähendada keerukust osalejate jaoks ja hõlbustab aruandlust. Personali ühikuhindade võimaluse atraktiivsust tuleks suurendada, tagades kulude õiglase katmise.
- (26a) Taotlusi tuleks jätkuvalt valida sõltumatute välisekspertide tehtud hindamise põhjal. Hindamismenetlus tuleks kavandada nii, et välditakse huvide konflikti ja kallutatust, sealhulgas soolist kallutatust. Selleks et lihtsustada taotlusprotsessi toetusesaajate jaoks, tuleks kaaluda kaheetapilist esitamismenetlust, sealhulgas juhul, kui kättesaadavate andmete põhjal on oodata suurt hulka taotlusi. Kui see on asjakohane ja usaldusväärsete andmetega põhjendatud, tuleks anonüümseks muudetud taotlusi hinnata hindamise esimeses etapis. Komisjon peaks jätkama sõltumatute vaatlejate kaasamist hindamismenetlusesse, kui see on asjakohane. Komisjon või asjaomane rahastamisasutus peaks võtma sobivaid meetmeid, et saavutada eksperdirühmade ja hindamiskomisjonide tasakaalustatud koosseis oskusi, kogemusi, teadmisi, sealhulgas spetsialiseerumist, eelkõige sotsiaal- ja humanitaarteaduste valdkonnas, geograafilist mitmekesisust ja soolist kuuluvust silmas pidades, võttes arvesse meetme valdkonnas valitsevat olukorda.

- (27) Selleks et võtta arvesse eripäraseid korralduslikke struktuure, mida esineb eelkõige teadus- ja innovatsioonitegevuse puhul, peaks olema võimalik deklareerida kolmandate isikute mitterahalist osalust rahastamiskõlblike kuludena. Tulemuste väärindamise stimuleerimiseks tuleks selgitada, et seda ei tohiks käsitada meetme tulemusel tekkinud tuluna.
- (28) Selleks et tugevdada liidu konkurentsivõimet ning maksimeerida tulemuste üldist kasutuselevõttu, peaksid tulemusi omavad toetusesaajad haldama oma tulemusi kooskõlas neile käesoleva määrusega kehtestatud väärindamise ja levitamise kohustustega. Neid kohustusi võib tööprogrammis või sihttoetuslepingus asjakohasel juhul kohandada, tuginedes poliitilistele kaalutlustele, sealhulgas liidu strateegilistele huvidele, nagu majandusjulgeolek, tehnoloogiline suveräänsus ja vastupanuvõime, kuid need peaksid siiski hõlmama nõudeid tulemusi kaitsta, anda neile juurdepääs, neid väärindada ja teha need asjakohasel ja põhjendatud juhul avalikuks, sealhulgas kasutades avatud teaduse tavasid. Väärindamise hõlbustamiseks ja kiirendamiseks tuleks kasutusele võtta abivahendid kooskõlas komisjoni väärindamisstrateegiaga, mis on välja töötatud Euroopa Konkurentsivõime Fondi raames, ning tagada strateegia III peatükis sätestatud toetus ja teenused.
- (29) Toetusmeetmed on vajalikud innovatsiooni ökosüsteemide tugevdamiseks ja paremaks ühendamiseks. Sellised sidusad ja ühtlustatud meetmed peaksid toetama tegevusi konkurentsivõimeliste, tugevate ja ühendatud innovatsiooni ökosüsteemide loomiseks ning raamtingimuste parandamiseks koostöö ja teadmiste vahetamise kaudu. Nende meetmetega tuleks toetada ka Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudi (EIT) teadmus- ja innovatsioonikogukondi. Need peaksid ühendama riiklikke, piirkondlikke ja kohalikke ökosüsteeme, edendama teadusuuringute ja innovatsiooni tulemuste väärindamist ja kasutuselevõttu ning aitama kaotada turu killustatuse, piiratud juurdepääsu kapitalile, killustatud riiklikud kapitaliturud, innovatsiooni aeglase kasutuselevõtu ja innovatsioonihangete alakasutamise.

- (29a) Võttes arvesse tehisintellekti ümberkujundavat potentsiaali ja kiiresti arenevat olemust, peaks raamprogramm tagama paindliku ja tulevikku suunatud lähenemisviisi, mis edendab selle vastutustundlikku, eetilist ja inimkeskset kasutamist kooskõlas komisjoni teatisega „Euroopa strateegia tehisintellekti rakendamiseks teaduses“ ja kohaldatavate õigusraamistikega. Selleks et kaitsta teadusuuringute ökosüsteemi terviklikkust ning maksimeerida ühiskondlikku ja majanduslikku kasu liidu jaoks, peaks komisjon seadma prioriteediks tehisintellektitehnoloogiate kasutamise ja mõju range seire, järgides Euroopa teadusruumi pidevalt ajakohastatavaid suuniseid generatiivse tehisintellekti vastutustundliku kasutamise kohta teadusuuringutes. See hõlmab esitatud ettepanekute kvaliteedi jätkuvat jälgimist ja hindamismenetluse parandamise võimaluste uurimist, võttes arvesse kujunemisjärgus tehnoloogiatest, näiteks tehisintellektist tulenevaid võimalusi ja probleeme.
- (30) Käesoleva määruse alusel toetatavad meetmed peaksid kiirendama või suurendama investeringuid, aidates kõrvaldada turutõrked või lahendada mitteoptimaalseid investeerimisolukordi proportsionaalsel viisil, vältida dubleerimist või väljatõrjumist ja stimuleerida erasektori rahastamist, ning need peaksid looma liidu lisaväärtust. Piiramata ELi toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist riiklike vahendite suhtes, peaks see tagama ka kooskõla raamprogrammi meetmete ja riigiabi eeskirjade vahel, vältides seeläbi põhjendamatuid konkurentsimoonutusi siseturul.
- (31) [Käesoleva määrusega kehtestatakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi „Euroopa horisont“ (2028–2034) esialgne rahastamispakett.]
- (32) Raamprogrammi suhtes kohaldatakse määrust (EL, Euratom) 2024/2509⁷. Selles on sätestatud liidu üldeelarve koostamise ja täitmise reeglid, sealhulgas reeglid sihttoetuste, auhindade, mitterahaliste annetuste, hangete, eelarve kaudse täitmise, finantsabi, rahastamisvahendite ja eelarveliste tagatiste kohta. Raamprogrammi peamine toetusvorm peaks olema avatud ja konkurentsipõhiste taotlusvoorus osalemise kutsete alusel antavad sihttoetused.

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2024. aasta määrus (EL, Euratom) 2024/2509, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid (ELT L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).

- (33) Järjepidevuse tagamiseks tuleks raamprogrammi raames eelarvelist tagatist ja rahastamisvahendeid – sealhulgas juhul, kui neid kombineeritakse tagastamatute toetustega segarahastamistoimingute raames – rakendada kooskõlas finantsmääruse X jaotisega ning komisjoni poolt selle kohaldamiseks kehtestatud tehnilise korra ja tingimustega.
- (34) [Kui raamprogrammi raames antakse liidu toetust eelarvelise tagatise või rahastamisvahendina (välja arvatud EIC alla kuuluvad rahastamisvahendid), sealhulgas juhul, kui seda kombineeritakse tagastamatu toetusega segarahastamistoimingu raames, tuleks sellist toetust anda üksnes Euroopa Konkurentsivõime Fondi InvestEU instrumendi kaudu kooskõlas Euroopa Konkurentsivõime Fondi InvestEU instrumendi kohaldatavate reeglitega.]

- (35) Vastavalt määrusele (EL, Euratom) 2024/2509, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL, Euratom) nr 883/2013⁸ ning nõukogu määrustele (EÜ, Euratom) nr 2988/95⁹, (Euratom, EÜ) nr 2185/96¹⁰ ja (EL) 2017/1939¹¹ tuleb liidu finantshuve kaitsta proportsionaalsete meetmetega, mis hõlmavad õigusnormide rikkumise ja pettuste ärahoidmist, avastamist, korrigeerimist ja uurimist, kaotatud, alusetult väljamakstud või ebaõigesti kasutatud summade tagasinõudmist ja asjakohasel juhul halduskaristuste kehtestamist. Eelkõige võib Euroopa Pettustevastane Amet (OLAF) kooskõlas määrustega (EL, Euratom) nr 883/2013 ja (Euratom, EÜ) nr 2185/96 korraldada juurdlusi, sealhulgas kohapealseid kontrolle ja inspekteerimisi, et teha kindlaks, kas on esinenud pettust, korruptsiooni või muud liidu finantshuve kahjustavat ebaseaduslikku tegevust. Vastavalt määrusele (EL) 2017/1939 on Euroopa Prokuratuur pädev uurima pettusi ja muid õiguserikkumisi, mis mõjutavad liidu finantshuve, ja esitama nende kohta süüdistusi, nagu on ette nähtud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2017/1371¹². Määruse (EL, Euratom) 2024/2509 kohaselt peab iga isik või üksus, kes saab liidu rahalisi vahendeid, tegema liidu finantshuvide kaitsel täielikult koostööd ja andma komisjonile, OLAFile, Euroopa Kontrollikojale ja vajaduse korral Euroopa Prokuratuurile vajalikud õigused ja juurdepääsu ning tagama, et kolmandad isikud, kes on kaasatud liidu vahendite haldamisse, annaksid samaväärsed õigused.

⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. septembri 2013. aasta määrus (EL, Euratom) nr 883/2013, mis käsitleb Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) juurdlusi ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1073/1999 ja nõukogu määrus (Euratom) nr 1074/1999 (ELT L 248, 18.9.2013, lk 1).

⁹ Nõukogu 18. detsembri 1995. aasta määrus (EÜ, Euratom) nr 2988/95 Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse kohta (EÜT L 312, 23.12.1995, lk 1).

¹⁰ Nõukogu 11. novembri 1996. aasta määrus (Euratom, EÜ) nr 2185/96, mis käsitleb komisjoni tehtavat kohapealset kontrolli ja inspekteerimist, et kaitsta Euroopa ühenduste finantshuve pettuste ja igasuguse muu eeskirjade eiramise eest (EÜT L 292, 15.11.1996, lk 2).

¹¹ Nõukogu 12. oktoobri 2017. aasta määrus (EL) 2017/1939, millega rakendatakse tõhustatud koostööd Euroopa Prokuratuuri asutamisel (ELT L 283, 31.10.2017, lk 1).

¹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2017. aasta direktiiv (EL) 2017/1371, mis käsitleb võitlust liidu finantshuve kahjustavate pettuste vastu kriminaalõiguse abil (ELT L 198, 28.7.2017, lk 29).

- (36) [Raamprogrammi tuleb rakendada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) XXX [tulemusraamistiku määrus], millega kehtestatakse eelarvekulude jälgimise ja eelarve tulemuslikkuse raamistik, sealhulgas normid, millega tagatakse määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 33 lõike 2 punktis d osutatud põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ ja punktis f osutatud soolise võrdõiguslikkuse põhimõtte ning I lisa punktides 17.3, 20.4 ja 21.1 puuetega inimeste ligipääsu käsitlevate sätete ühtne kohaldamine ning kooskõlas direktiivi (EL) 2019/882 I ja III lisas esitatud ligipääsetavusnõuetega, liidu programmide ja tegevuste tulemuslikkuse seire ja aruandluse normid, liidu rahastamisportaali loomise normid, programmide hindamise normid ning muud horisontaalsed sätted, mida kohaldatakse kõigi liidu programmide suhtes, näiteks need, mis käsitlevad teavet, teabevahetust ja nähtavust.]
- (36a) Raamprogrammi tuleks rakendada nõukogu otsusega XX kehtestatud eriprogrammiga, mis hõlmab Euroopa Konkurentsivõime Fondi määrukses sätestatud poliitikaharude teadus- ja innovatsioonikoostööd, ning määrusega (EL) [XXX] [Euroopa Konkurentsivõime Fond] kehtestatud kaitseuuringute eriprogrammiga.
- (37) Vastavalt nõukogu otsuse (EL) 2021/1764¹³ artikli 85 lõikele 1 võivad ülemeremaades ja -territooriumidel asuvad isikud ja üksused saada rahastust vastavalt raamprogrammi eeskirjadele ja eesmärkidele ning vastavalt korrale, mida võidakse kohaldada asjaomase ülemeremaa või -territooriumiga seotud liikmesriigi suhtes.
- (38) Raamprogrammiga asendatakse määrusega (EL) 2021/695 loodud programm „Euroopa horisont“. Seepärast tuleks määrus (EL) 2021/695 kehtetuks tunnistada,

¹³ Nõukogu 5. oktoobri 2021. aasta otsus (EL) 2021/1764 ülemeremaade ja -territooriumide Euroopa Liiduga assotsieerimise kohta, sealhulgas ühelt poolt Euroopa Liidu ning teiselt poolt Gröönimaa ja Taani Kuningriigi vahelised suhted (otsus ÜMTde, sealhulgas Gröönimaa assotsieerimise kohta) (ELT L 355, 7.10.2021, lk 6–134).

I jaotis

Teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm

I peatükk

Üldsätted

Artikkel 1

Reguleerimisese

1. Käesoleva määrusega kehtestatakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm „Euroopa horisont“ (edaspidi „raamprogramm“) [mitmeaastase finantsraamistiku kehtivusajaks 2028–2034], sätestatakse eeskirjad raamprogrammi raames kaudsetes meetmetes osalemiseks ja tulemuste levitamiseks ning määratakse kindlaks raamistik, mille alusel liit toetab teadus- ja innovatsioonitegevust samal ajavahemikul. Selles sätestatakse ka raamprogrammi eesmärgid ja eelarve samaks ajavahemikuks, liidupoolse rahastamise vormid ja sellise rahastamise eeskirjad.
2. [Raamprogrammi rakendatakse:
 - a) nõukogu otsusega XX loodud eriprogrammiga, mis hõlmab Euroopa Konkurentsivõime Fondi määruses sätestatud poliitikaharude teaduskoostööd;
 - b) määrusega (EL) [XXX] [Euroopa Konkurentsivõime Fond] loodud kaitseuuringute eriprogrammiga.

3. Käesolevat määrust ei kohaldata lõike 2 punktis b osutatud kaitseuuringute eriprogrammi suhtes. Selle eriprogrammi raames elluviidava ja määruses (EL) [XXX] [Euroopa Konkurentsivõime Fond] sätestatud tegevuse eesmärk on edendada Euroopa kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi konkurentsivõimet, tõhusust ja innovatsioonisuutlikkust.]
4. Käesoleva määruse mõisteid „programm „Euroopa horisont““, „raamprogramm“ ja „eriprogramm“ kasutatakse üksnes lõike 2 punktis a kirjeldatud eriprogrammiga seotud küsimustes, kui ei ole sätestatud teisiti.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „teadustaristu“ – struktuur, mis pakub teadusringkondadele ressursse ja teenuseid teadusuuringute tegemiseks ja innovatsiooni edendamiseks oma valdkondades; see hõlmab ka asjaomast personali, põhilist seadmetikku ja instrumentide kogumeid; teadmistega seotud vahendeid, näiteks kogusid, arhiive või teadusandmebaase; ainulaadseid ja välistele kasutajatele avatud arvutisüsteeme, sidevõrke ja muid vahendeid, mis on vajalikud teadus- ja innovatsioonivaldkonnas tiptaseme saavutamiseks; asjakohasel juhul võib neid kasutada ka muuks kui teadusuuringuteks, näiteks hariduses ja avalike teenuste osutamiseks, ja need võivad olla ühes asukohas, virtuaalsed või hajusad;
- 2) „tehnoloogiataristu“ – rajatised, seadmed, võimekus ja vahendid, mis on vajalikud tehnoloogia väljatöötamiseks, katsetamiseks, laiendamiseks ja valideerimiseks alates konkurentsieelsetest rakendusuuringuteenustest kuni tutvustamise ja valideerimiseni, võimaldades ja kiirendades tehnoloogilist innovatsiooni, et see ühiskonnas/turul kasutusele võtta, edendades konkurentsivõimet;
- 3) „pangakõlbmatu“ – õigussubjekt ei suuda veel ligi meelitada piisavaid investeringuid, et oma äriplaani täielikult ellu viia ja rahvusvaheliselt konkureerida;

- 4) „segarahastamine“ – rahaline toetus, mida antakse Euroopa Innovatsiooninõukogu (EIC) raames ja milles sihttoetus on ühendatud investeeringuga omakapitali või mõne muu tagastatava toetuse liigiga;
- 5) „süvatehnoloogia“ – innovatsioon, mis võib pakkuda murrangulisi lahendusi ja mis põhineb teaduse, tehnoloogia ja inseneriteaduse tipptasemel uuendustel;
- 6) „Euroopa partnerlus“ – liikmesriikide varasel osalusel ette valmistatud algatus, milles liit ning era- ja/või avaliku sektori partnerid kohustuvad ühiselt toetama tegevusprogrammi väljatöötamist, rakendamist ja hindamist ning mille kulud jagunevad kõigi partnerite vahel;
- 6a) „teadusjulgeolek“ – selliste riskide ennetamine ja juhtimine, mis on seotud järgmisega: a) elutähtsate teadmiste ja tehnoloogia soovimatu edasiandmine, mis võib mõjutada liidu ja selle liikmesriikide julgeolekut, näiteks kui neid hakatakse kasutama sõjalistel või luurega seotud eesmärkidel kolmandates riikides; b) pahatahtlik mõju teadusuuringutele, mille puhul kolmandad riigid saavad või neis saadakse teadusuuringuid ära kasutada, et muu hulgas luua desinformatsiooni või õhutada enesetsensuuri üliõpilaste ja teadlaste seas, mis rikub akadeemilist vabadust ja teadusuuringute usaldusväärsust liidus; c) eetika või usaldusväärsusega seotud rikkumine, kui teadmisi ja tehnoloogiat kasutatakse aluslepingutes määratletud liidu väärtuste ja põhiõiguste mahasurumiseks, rikkumiseks või õõnestamiseks;
- 7) „avatud juurdepääs“ – tasuta antud veebipõhine juurdepääs tulemustele;
- 8) „avatud teadus“ – lähenemisviis teaduslikule protsessile, mis hõlmab teadusuuringute varajast ja avatud jagamist, avatud juurdepääsu tulemustele ja nende vastutustundlikku haldamist, uurimistulemuste reprodutseeritavust tagavaid meetmeid ning kodanike ja lõppkasutajate kaasamist teadusuuringutesse ja innovatsiooni;
- 9) „kommertskasutusele eelnev hange“ – teadus- ja arendusteenuste hange, mis hõlmab turutingimustel riski ja kasu jagamist ning konkurentsivõimelist arendustegevust etappides, kus hangitud teadus- ja arendusteenused on selgelt eraldatud lõpptoodete kaubanduslike koguste kasutuselevõtust;

- 10) „uuendusliku lahenduse hange“ – hange, mille puhul hankija tegutseb selliste uuenduslike kaupade ja teenuste turuletoojana, mis ei ole turgudel veel suures mahus kättesaadavad, ning mis võib hõlmata vastavustestimist;
- 11) „taustteave“ – kõik andmed, teadmised või kogu oskusteave mis tahes vormis või kujul, nii materiaalne kui immateriaalne, sealhulgas kõik õigused (näiteks intellektuaalomandi õigused), mis olid antud enne asjaomase meetmega ühinemist ja mis on kirjalikus kokkuleppes kindlaks määratud kui meetme rakendamiseks või tulemuste väärindamiseks vajalikud;
- 11a) „levitamine“ – tulemuste avalikustamine, välja arvatud tulemuste kaitsmisest või väärindamisest tulenev avaldamine, sealhulgas teaduspublikatsioonide avaldamine ükskõik millises teabekanalisis;
- 12) „väärindamine“ – tulemuste kasutamine muudes kui asjaomase meetmega hõlmatud tegevustes, sealhulgas kommertskasutus ning tulemuste muutmine toodeteks, teenusteks, poliitikameetmeteks või ühiskondlikeks lahendusteks, mis toovad kasu suuremale hulgale sidusrühmadele ja ühiskonnale laiemalt;
- 12a) „õiglased ja mõistlikud tingimused“ – asjakohased tingimused, sealhulgas võimalikud finantstingimused või tasuta kasutamise tingimused, milles võetakse arvesse kasutustaotluse konkreetseid asjaolusid;
- 13) „rahvusvaheline Euroopa teadusasutus“ – rahvusvaheline organisatsioon, mille enamik liikmetest on liikmesriigid või raamprogrammiga assotsieerunud kolmandad riigid ning mille peaesmärk on edendada teadus- ja tehnoloogiakoostööd Euroopas;
- 14) „tulunduslik õigussubjekt“ – õigussubjekt, kellel õiguslikust vormist tulenevalt on kasumi taotlemise eesmärk või kellel on seadusest tulenev või muul alusel õiguslikult siduv eesmärk jagada kasumit oma aktsionäridele või üksikliikmetele;

- 15) „väike ja keskmise suurusega ettevõtja“ ehk „VKE“ – mikro-, väike või keskmise suurusega ettevõtja komisjoni soovitus 2003/361/EÜ¹⁴ lisa tähenduses;
- 16) „väike keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtja“ – komisjoni soovitus (EL) 2025/1099¹⁵ lisa punktis 2 määratletud ettevõtja;
- 16a) „tööprogramm“ – dokument, mille komisjon on vastu võtnud eriprogrammi rakendamiseks kooskõlas otsuse XXX artikliga 18, või rahastamisasutuse poolt vastu võetud samaväärse sisu ja struktuuriga dokument;
- 17) „tulemused“ – asjaomase meetmega saavutatud materiaalne või immateriaalne tulem, näiteks andmed, teadmised või oskusteave, olenemata selle vormist ja laadist ning sellest, kas seda saab kaitsta või mitte, ning sellega seotud õigused ja kohustused, sealhulgas intellektuaalomandi õigused;
- 18) „ERC eesliiniuuringute meede“ – vastutava teadlase juhitud teadustegevus, mida haldab üks või mitu toetusesaajat, kes saavad toetust Euroopa Teadusnõukogult (ERC);
- 18a) „teadus- ja innovatsioonitegevus“ – meede, mille eesmärk on luua uusi teadmisi või uurida uue või täiustatud tehnoloogia, toote, protsessi, teenuse või lahenduse teostatavust. See võib hõlmata alus- ja rakendusuuringuid, tehnoloogiarendust ja integreerimist;
- 19) „teadus- ja koolitusmeede“ – teadlaste oskuste, teadmiste ja karjäärivõimaluste täiendamise meede, mis suurendab riikide-, sektorite- või valdkondadevahelist liikuvust, näiteks Marie Skłodowska-Curie meetmete komponendi raames;

¹⁴ Komisjoni 6. mai 2003. aasta soovitus 2003/361/EÜ mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete määratlemise kohta (ELT L 124, 20.5.2003, lk 36).

¹⁵ Komisjoni 21. mai 2025. aasta soovitus (EL) 2025/1099, mis käsitleb väikeste keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjate määratlust (ELT L, 28.5.2025, lk 1).

- 20) „koordineerimis- ja toetusmeede“ – meede, millega aidatakse täita raamprogrammi eesmäärke, v.a teadus- ja innovatsioonitegevus, mis toimub IV osa „Euroopa teadusruum“ komponendi „Osaluse laiendamine ja tippteaduse levitamine“ raames; ning ilma teadustegevuse liidupoolse kaasrahastamiseta toimuv alt-üles-koordineerimine, mis võimaldab liikmesriikide ja raamprogrammiga assotsieerunud kolmandate riikide õigussubjektide omavahelist koostööd Euroopa teadusruumi tugevdamiseks;
- 21) „kaudsed meetmed“ – teadusuuringute ja innovatsiooniga seotud tegevus, mida liit rahaliselt toetab ja mida viivad läbi osalejad;
- 22) „otsesed meetmed“ – teadusuuringute ja innovatsiooniga seotud tegevus, mida viib läbi komisjon Teadusuuringute Ühiskeskuse (JRC) kaudu;
- 23) „innovatsiooni ökosüsteem“ – ökosüsteem, mis ühendab organisatsioone, kelle funktsionaalne eesmärk on võimaldada teadusuuringuid, tehnoloogia arendamist ja innovatsiooni ning mis hõlmab suhteid materiaalsete ressursside (nagu rahastamine, seadmed ja vahendid, sealhulgas teadus- ja tehnoloogiataristu), institutsionaalsete üksuste (näiteks kõrgharidusasutused ja tugiteenused, teadusuuringute ja tehnoloogia organisatsioonid, ettevõtjad, investorid, sealhulgas riskikapitali pakkujad, ja finantsvahendajad) ning riikliku, piirkondliku ja kohaliku tasandi poliitika kujundamise ja rahastamise üksuste vahel;
- 24) „teadmiste kolmnurk“ – võrgustikud haridusasutuste, teadusorganisatsioonide ja ettevõtjate vahel eesmärgiga toetada teadusuuringute ja innovatsiooni ökosüsteeme, mis võimaldavad innovatsiooni tegevusahela arendamist, alates innovatsiooni tekkest kuni ettevõtlusalase hariduse, idufirmade rajamise ja kasvufirmade arendamiseni.

Raamprogrammi eesmärgid

1. Raamprogrammiga tugevdatakse ELi teaduslikku ja tehnoloogilist baasi avatud konkurentsil põhinevate tipptasemel teadusuuringute ja innovatsiooni kaudu, toetades seeläbi liidu ja selle liikmesriikide heaolu, konkurentsivõimet, suveräänsust ja vastupanuvõimet, avaldades teaduslikku, tehnoloogilist, majanduslikku ja ühiskondlikku mõju ning käsitledes Euroopa ja ülemaailmseid probleeme koostoimes Euroopa Konkurentsivõime Fondi üld- ja erieesmärkidega.
2. Raamprogrammi erieesmärgid on järgmised:
 - arendada, propageerida ja edendada teaduse ja tehnoloogia tipptaset, et toetada kvaliteetsete teadmiste, oskuste, tehnoloogiate ja uuenduslike lahenduste loomist ja levitamist;
 - toetada Euroopa teadusruumi ning Euroopa teadusuuringute ja innovatsiooni pakti elluviimist ning aidata ühtlustada ELi, riiklikku ja piirkondlikku poliitikat, prioriteete ja investeringuid, et luua üleeuroopaline teadusuuringute ja innovatsiooni ökosüsteem;
 - toetada teadlaste koolitamist ja liikuvust, et meelitada ligi ja hoida talente kõigil tasanditel, edendada atraktiivset teadlaskarjääri ning soodustada ajude ringlust ja võidelda ajude äravoolu vastu;
 - suurendada kogu ELi hõlmavat teadus- ja innovatsioonikoostööd, teadmiste jagamist ja väärimist, võttes nõuetekohaselt arvesse teadusjulgeolekuga seotud riske;
 - edendada avatud ja turvalist rahvusvahelist teadus- ja innovatsioonikoostööd;
 - vähendada riiklike ja piirkondlike erinevusi teadus- ja innovatsioonisuutlikkuses ning oskustes, tugevdades teadusuuringute ja innovatsiooni ökosüsteeme;

- parandada liidu positsiooni teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas, pöörates erilist tähelepanu strateegilistele tehnoloogialahendustele ja lõhkuvale innovatsioonile, toetada uuenduslike lahenduste levitamist, et soodustada konkurentsivõimet ja tegeleda Euroopa ja ülemaailmsete ühiskondlike väljakutsetega;
- vähendada riske ja kaasata rohkem rahalisi vahendeid erasektori teadusuuringute ja innovatsiooni rahastamiseks, eelkõige süvatehnoloogia toetamiseks ning uuenduslike idufirmade ja VKEde tegevuse laiendamiseks;
- suurendada avaliku ja erasektori investeeringuid teadusuuringutesse ja innovatsiooni liikmesriikides ning seeläbi saavutada teadus- ja arendustegevusse investeeritavate kogukulude eesmärk, milleks on vähemalt 3 % liidu sisemajanduse koguproduktist (SKP).

2a. Käesoleva määruse artikli 1 lõike 2 punktis b osutatud eriprogrammi erieesmärgid on tugevdada Euroopa kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi konkurentsivõimet, tõhusust ja vastupidavust, toetades teadus- ja arendustegevuse alast koostööd, edendades innovatsiooni ja tehnoloogilist juhtpositsiooni.

Artikkel 4

Raamprogrammi struktuur

1. [Artikli 1 lõikes 2 osutatud eriprogrammiga seoses on raamprogrammil järgmised osad, mis aitavad kaasa artiklis 3 ning määruse (EL) XXX [Euroopa konkurentsivõime fond] poliitikaharudes sätestatud üld- ja erieesmärkide saavutamisele:]
 - a) I sammas „Tipptasemel teadus“, millel on järgmised komponendid:
 - i) Euroopa Teadusnõukogu (ERC);
 - ii) Marie Skłodowska-Curie meetmed;
 - iii) Teadusuuringute Ühiskeskus (JRC);

- b) II samm „Konkurentsivõime ja ühiskond“, millel on järgmised komponendid:
- i) „Konkurentsivõime“, sealhulgas teadus- ja innovatsioonitegevus, mis aitab kaasa Euroopa Konkurentsivõime Fondi poliitikaharude eesmärkide ja konkreetsete tegevuste elluviimisele:
 - 1) teadus- ja innovatsioonikoostöö Euroopa Konkurentsivõime Fondi IV peatüki „Üleminek puhtale energiale ja tööstuse süsinikuheite vähendamine“ raames;
 - 2) teadus- ja innovatsioonikoostöö Euroopa Konkurentsivõime Fondi V peatüki „Tervishoid, biotehnoloogia, põllumajandus ja biomajandus“ raames;
 - 3) teadus- ja innovatsioonikoostöö Euroopa Konkurentsivõime Fondi VI peatüki „Digitaalne juhtpositsioon“ raames;
 - 4) teadus- ja innovatsioonikoostöö Euroopa Konkurentsivõime Fondi VII peatüki „Vastupanuvõime ja julgeolek, kaitsetööstus ja kosmosesektor“ raames;
 - ii) „Ühiskond“, sealhulgas teadus- ja innovatsioonikoostöö, mille eesmärk on suunata tegelemist ühiskondlike ja kultuuriliste väljakutsete ja muutustega ning toetada tõenduspõhist poliitikakujundamist tulevikku suunatud ja vastupanuvõimelise ühiskonna jaoks;
- c) III samm „Innovatiivne Euroopa“, millel on järgmised komponendid:
- i) Euroopa Innovatsiooninõukogu (EIC);
 - ii) Euroopa innovatsiooni ökosüsteemid, sealhulgas tegevus teadmiste kolmnurga (kõrgharidus, teadusuuringud ja innovatsioon ning ettevõtlus) paremaks integreerimiseks kogu liidus;

d) IV samm „Euroopa teadusruum“, millel on järgmised komponendid:

- i) Euroopa teadusruum;
- ii) teadus- ja tehnoloogiataristu;
- iii) osaluse laiendamine ja tippteaduse levitamine.

Artikkel 5

Horisontaalsed põhimõtted

Raamprogramm:

- a) tagab vajaduse korral valdkondadevahelise lähenemisviisi ning näeb ette kogu raamprogrammi ulatuses sotsiaal- ja humanitaarteaduste integreerimise. Raamprogramm sisaldab sotsiaal- ja humanitaarteadustega seotud teemadel konkreetseid taotlusvoorus osalemise kutseid;
- b) edendab teaduslikke teadmisi ning aitab luua teadlikku, tulemuslikku ja reageerimisvõimelist avalikku poliitikat kogu liidus ja mujal;
- ba) hõlmab teadusuuringute ja innovatsiooni väärtusahelat ning võimaldab tugevat sidet Euroopa Konkurentsivõime Fondiga, et edendada teadusuuringute ja innovatsiooni tulemuste kasutuselevõttu ja kasutamist;
- c) soosib avatud teaduse tavade kasutamist, sealhulgas tagades avatud juurdepääsu tulemusi käsitlevatele eelretsenseeritud teaduspublikatsioonidele, ning avatud juurdepääsu teadusandmetele ja muudele tulemustele, järgides põhimõtet „nii avatud kui võimalik, nii suletud kui vajalik“ ja kooskõlas FAIR-põhimõtetega, ning laiendades ja konsolideerides Euroopa avatud teaduse pilve kui ühist Euroopa teadusuuringute andmeruumi;
- ca) edendab ja võimaldab ulatuslikku ja mitmekesist koostööd kogu liidus, sealhulgas Euroopa teadlaste, novaatorite ja ettevõtjate vahel, et aidata kaasa tugevamatele sidemetele ja koostöösidemetele riiklike teadusuuringute ja innovatsiooni ökosüsteemide vahel, tuginedes üleeuroopalisele talendi- ja võimekuste reservile, stimuleerides ajude ringlust ning tuues kokku väljakujunenud ja tekkiva tippteaduse.

- caa) järgib sisseprojekteeritud kahesuguse kasutuse lähenemisviisi taotlusvoorus osalemise sihtotstarbeliste kutsete puhul, mis on suunatud üksnes kahesuguse kasutusega tehnoloogiatele, samal ajal kui avatud kutsete puhul võib toetada ka kahesuguse kasutusega tegevusi;
- cb) tagab teadusjulgeoleku, ennetades ja juhtides selliseid riske nagu elutähtsa tehnoloogia, tulemuste ja teadmiste soovimatu edasiandmine, pahatahtlik mõju teadusuuringutele ning eetika või usaldusvääruse rikkumised;
- cc) tagab taotlejate ja toetusesaajate jaoks haldustoimingute lihtsustamise ja koormuse vähendamise;
- cca) tagab, et projektitaotlusi hinnatakse ametialaselt pädeva, läbipaistva ja neutraalse läbivaatamise alusel, kaitstes hindamissüsteemi kõrgeid standardeid ja kvaliteeti ning tagades tõhususe ja teostatavuse;
- cd) toetab võrdsete võimaluste edendamist kõigi teadus- ja innovatsioonivaldkonna sidusrühmade jaoks liidus;
- ce) tagab soolise võrdõiguslikkuse vaikimisi rakendamise, sealhulgas soolise mõõtme lõimimise teadusuuringute ja innovatsiooni sisulisse tegevusse teadusuuringute tsükli kõigis etappides;
- cf) tagab strateegilise koostoime sammaste ja nende komponentide vahel;
- cg) seda rakendatakse koostoimes muude liidu programmidega ning vajaduse korral riiklike ja piirkondlike programmidega, tagades haldustoimingute lihtsustamise;
- ch) hõlbustab igat liiki sidusrühmade, eriti uute tulijate ja uute sihtrühmade osalemist raamprogrammis, eelkõige riiklike kontaktpunktide kaudu, kes võivad suhelda asjaomaste tugistruktuuridega muude liidu programmide raames.

[Artikkel 6

Eelarve

1. Raamprogrammi esialgne rahastamispakett ajavahemikuks 1. jaanuarist 2028 kuni 31. detsembrini 2034 on 175 002 000 000 eurot jooksevhindades.

2. Artikli 1 lõike 2 punktis a osutatud eriprogrammi jaoks käesoleva artikli lõikes 1 osutatud summa soovituslik jaotus on järgmine:
- a) 44 079 000 000 eurot I osale „Tipptasemel teadus“, millest 2 600 000 000 eurot JRC otsestele meetmetele väljaspool tuumaenergiavaldkonda;
 - b) 75 876 000 000 eurot II osale „Konkurentsivõime ja ühiskond“, millest:
 - i. 68 270 000 000 eurot komponendile „Konkurentsivõime“, millest:

25 331 000 000 eurot on ette nähtud teadus- ja innovatsioonikoostööks Euroopa Konkurentsivõime Fondi IV peatüki „Üleminek puhtale energiale ja tööstuse süsinikuheite vähendamine“ raames;

19 650 000 000 eurot on ette nähtud teadus- ja innovatsioonikoostööks Euroopa Konkurentsivõime Fondi V peatüki „Tervishoid, biotehnoloogia, põllumajandus ja biomajandus“ raames;

16 854 000 000 eurot on ette nähtud teadus- ja innovatsioonikoostööks Euroopa Konkurentsivõime Fondi VI peatüki „Digitaalne juhtpositsioon“ raames;

6 435 000 000 eurot on ette nähtud teadus- ja innovatsioonikoostööks Euroopa Konkurentsivõime Fondi VII peatüki „Vastupanuvõime ja julgeolek, kaitsetööstus ja kosmosesektor“ raames;
 - ii. 7 606 000 000 eurot komponendile „Ühiskond“;
 - c) 38 785 000 000 eurot III osale „Innovatsioon“;
 - d) 16 262 000 000 eurot IV osale „Euroopa teadusruum“, millest 5 387 000 000 eurot osaluse laiendamiseks ja tippteaduse levitamiseks.

3. Käesoleva artikli lõikes 1 osutatud summat ning artiklis 7 osutatud täiendavaid vahendeid võib kasutada ka raamprogrammi rakendamiseks antava tehnilise ja haldusabi jaoks, näiteks ettevalmistus-, seire-, kontrolli-, auditi- ja hindamistegevuseks, infotehnoloogiasüsteemide ja -platvormide arendamiseks, teabe- ja kommunikatsioonitegevuseks, sealhulgas liidu poliitiliste prioriteetide tutvustamiseks ning muuks tehniliseks ja haldusabiks või personaliga seotud kuludeks, mida komisjon raamprogrammi haldamisel kannab.
4. Kui see on vajalik, et hallata meetmeid, mis ei ole 31. detsembriks 2034 lõpule viidud, võib kanda liidu eelarvesse assigneeringuid ka pärast 2034. aastat, et katta vajalikud kulud ja hallata meetmeid, mis ei ole raamprogrammi lõpuks veel lõpule viidud.
5. Pikemalt kui ühe eelarveaasta vältel toimuvate meetmetega kaasnevad eelarvelised kulukohustused võib jagada aastasteks osamakseteks mitmele aastale.]

Artikkel 7

Täiendavad vahendid

1. Liikmesriigid, liidu institutsioonid, organid ja asutused, kolmandad riigid, rahvusvahelised organisatsioonid, rahvusvahelised finantsasutused või muud kolmandad isikud võivad raamprogrammi täiendavalt rahaliselt või mitterahaliselt toetada. Täiendavat rahalist toetust käsitatakse sihtotstarbelise välistuluna määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 21 lõike 2 punktide a, d või e või artikli 21 lõike 5 tähenduses.

2. Vahendeid, mis on liikmesriikidele eraldatud koostöös liikmesriikidega toimuva eelarve täitmise raames, võib liikmesriikide palvel raamprogrammi jaoks kättesaadavaks teha. Komisjon haldab neid vahendeid otse või kaudselt kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 62 lõike 1 punktiga a või c. Need täiendavad käesoleva määruse artikli 6 lõikes 1 osutatud summat. Neid vahendeid kasutatakse asjaomaste liikmesriikide huvides. Kui komisjon ei ole võtnud eelarvet otse või kaudselt täites juriidilist kohustust raamprogrammi jaoks selliselt kättesaadavaks tehtud täiendavate summade osas, võib vastavad kulukohustustega sidumata summad asjaomase liikmesriigi taotlusel ühte või mitmesse vastavasse lähteprogrammi tagasi kanda.

Artikkel 8

Alternatiivne, kombineeritud ja kumulatiivne rahastamine

1. Raamprogrammi rakendatakse koostoimes muude liidu programmidega. Meede, mis on saanud liidu toetust mõnest teisest programmist, võib saada toetust ka raamprogrammi alusel. Vastava rahalise toetuse suhtes kohaldatakse liidu asjaomase programmi eeskirju või kõigi toetuste suhtes võib kohaldada ühtseid eeskirju ja võtta ühe juriidilise kohustuse. Kui liidu rahaline toetus põhineb rahastamiskõlblikel kuludel, ei tohi liidu eelarvest antav kumulatiivne toetus ületada meetme rahastamiskõlblike kulude kogusummat ja selle võib arvutada proportsionaalselt kooskõlas toetuse tingimusi käsitlevate dokumentidega.

2. Raamprogrammi kohaseid väljavalimismenetlusi võib korraldada eelarve otsese või kaudse täitmise raames ühiselt liikmesriikide, liidu institutsioonide, organite ja asutuste, kolmandate riikide, rahvusvaheliste organisatsioonide, rahvusvaheliste finantsasutuste või muude kolmandate isikutega, tingimusel et on tagatud liidu finantshuvide kaitse. Selliste menetluste suhtes kohaldatakse ühtseid eeskirju ja nendega kaasnevad ühtsed juriidilised kohustused. Selleks võivad ühise väljavalimismenetluse partnerid teha raamprogrammi jaoks kättesaadavaks vahendid kooskõlas käesoleva määruse artikliga 7 või delegeerida väljavalimismenetluse rakendamise partneritele, kui see on kohaldatav kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 62 lõike 1 punktiga c. Ühises väljavalimismenetluses võivad ühise väljavalimismenetluse partnerite esindajad olla ka määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 153 lõikes 3 osutatud hindamiskomisjoni liikmed.
3. Kvaliteedimärgise võib anda projektitaotlustele, mis tulenevad tööprogrammis täpsustatud taotlusvoorus osalemise kutsetest ja vastavad järgmistele tingimustele:
 - a) neid on hinnatud raamprogrammi taotlusvoorus osalemise kutse alusel; ning
 - b) need vastavad kõnealuse taotlusvoorus osalemise kutsega ette nähtud kvaliteedi miinimumnõuetele; ning
 - c) neid ei ole rahastatud kõnealuse taotlusvoorus osalemise kutse alusel üksnes eelarvepiirangute tõttu.
4. Meetmeid, millele on antud kvaliteedimärgis, võib rahastada muudest liidu rahalistest vahenditest või liikmesriikide poolt.

Raamprogrammiga assotsieerunud kolmandad riigid

1. Raamprogrammis võivad osaleda täieliku või osalise assotsieerumise kaudu järgmised kolmandad riigid ning seda kohaldatakse järgmiste riikide suhtes kooskõlas artiklis 3 sätestatud eesmärkidega:
 - a) Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni liikmed, kes on Euroopa Majanduspiirkonna liikmed, vastavalt Euroopa Majanduspiirkonna lepingus sätestatud tingimustele ning Euroopa mikroriigid (Andorra, Monaco, San Marino ja Vatikani Linnriik) vastavalt asjaomastes lepingutes sätestatud tingimustele;
 - b) ühinevad riigid, kandidaatriigid ja potentsiaalsed kandidaatriigid vastavalt nende riikide liidu programmides osalemise üldpõhimõtetele ja üldtingimustele, mis on sätestatud vastavates raamlepingutes, protokollides ja assotsiatsiooninõukogu otsustes või muudes samalaadsetes kokkulepetes, ning vastavalt eritingimustele, mis on sätestatud liidu ja nende riikide vahelistes lepingutes;
 - c) Euroopa naabruspoliitika riigid vastavalt nende riikide liidu programmides osalemise üldpõhimõtetele ja üldtingimustele, mis on sätestatud vastavates raamlepingutes, protokollides ja assotsiatsiooninõukogu otsustes või muudes samalaadsetes kokkulepetes, ning vastavalt eritingimustele, mis on sätestatud liidu ja nende riikide vahelistes lepingutes;
 - d) muud kolmandad riigid vastavalt tingimustele, mis on sätestatud konkreetses rahvusvahelises lepingus, millega reguleeritakse asjaomase kolmanda riigi osalemist liidu programmides.
2. Raamprogrammis osalemise lepingutega, millel on osutatud lõikes 1:
 - a) tagatakse õiglase tasakaal raamprogrammis osaleva kolmanda riigi panuse ja saadava kasu vahel;

- b) nähakse ette raamprogrammis osalemise tingimused, sealhulgas viis, kuidas arvutada raamprogrammile antav tegevustoetusest ja osalustasust koosnev rahaline panus ja raamprogrammi üldised halduskulud;
 - c) ei anta kolmandale riigile raamprogrammiga seoses otsustusõigust;
 - d) kindlustatakse liidu õigus tagada usaldusväärne finantsjuhtimine ja kaitsta oma finantshuve;
 - e) vajaduse korral tagatakse liidu julgeoleku ja avaliku korra huvide kaitse.
3. Lõike 2 punkti d kohaldamisel annab kolmas riik määruste (EL, Euratom) 2024/2509 ja (EL, Euratom) nr 883/2013 kohaselt nõutavad õigused ja juurdepääsu ning tagab, et otsused, millega pannakse rahaline kohustus muudele isikutele peale riikide ELi toimimise lepingu artikli 299 tähenduses, ning Euroopa Liidu Kohtu otsused ja määrused saab pöörata täitmisele.
4. Lõike 1 punkti d kohaldamisel on assotsieerumine või osaline assotsieerumine muude kolmandate riikidega võimalik üksnes juhul, kui nad vastavad kõigile järgmistele kriteeriumidele:
- a) neil on hea suutlikkus teaduse, tehnoloogia ja innovatsiooni valdkonnas;
 - b) nad on võtnud kohustuse järgida õigusnormidel põhinevat avatud turumajandust, sealhulgas käsitleda intellektuaalomandi õigusi õiglaselt ja erapooletult ja austada inimõigusi, ning neil on demokraatlikud institutsioonid;
 - c) nad edendavad aktiivselt sellist poliitikat, mis parandab kodanike majanduslikku ja sotsiaalset heaolu.

5. Iga kolmanda riigi raamprogrammiga assotsieerimise ulatuse puhul võetakse arvesse inimõiguste austamist ning asjakohase liidu ja rahvusvahelise õiguse järgimist ning analüüsitakse riske, eelkõige neid, mis võivad mõjutada liidu avalikku korda ja julgeolekut asjakohastes poliitikavaldkondades, sealhulgas majandus- ja teadusjulgeolekut, kuid samuti kasulikkust ja laiemat eesmärki edendada teadusuuringute ja innovatsiooni kaudu liidu majanduskasvu ja konkurentsivõimet. Sellest tulenevalt võidakse kolmandad riigid – välja arvatud EMP liikmed, ühinevad riigid, kandidaatriigid ja potentsiaalsed kandidaatriigid – raamprogrammi osadest kooskõlas käesoleva määruse või assotsieerimislepinguga välja jätta.
6. Assotsieerimislepingus, milles sätestatakse raamprogrammis osalemise tingimused, nähakse võimalikult suures ulatuses ette liidus asuvate õigussubjektide vastastikune osalemine raamprogrammiga assotsieerunud kolmandate riikide samaväärsetes programmides vastavalt kõnealustes programmides sätestatud tingimustele.
7. Lõike 2 punktis b osutatud rahalise panuse taseme kindlaksmääramise tingimustega tagatakse korrapärane automaatne korrigeerimine olulise tasakaalustamatuse korral võrreldes summaga, mida assotsieerunud riigis asutatud üksused saavad raamprogrammis osalemise tulemusena, võttes arvesse raamprogrammi juhtimise, rakendamise ja toimimisega seotud kulusid. Selle rahalise toetuse eraldamisel võetakse arvesse raamprogrammiga assotsieerunud kolmandate riikide õigussubjektide osaluse taset raamprogrammi igas osas.
- 7a. Komisjon esitab kooskõlas iga-aastase eelarvemenetluse käigus esitatud teabega programmikomiteele teabe raamprogrammiga assotsieerunud kolmandate riikide rahalise osaluse kohta ja nende eraldiste kohta raamprogrammi eri komponentidele.

Liidu rahastuse rakendamine ja vormid

1. Raamprogrammi rakendatakse kooskõlas määrusega (EL, Euratom) 2024/2509, kas täites eelarvet otse või kaudselt koos kõnealuse määruse artikli 62 lõike 1 punktis c osutatud asutustega.
2. Liidu rahastust võib anda mis tahes kujul väljavalimismenetluse kaudu kooskõlas määrusega (EL, Euratom) 2024/2509, eelkõige sihttoetuse, auhinna, hanke, mitterahalise annetuse ja rahastamisvahendite kaudu. Raamprogrammi raames peavad peamiseks toetusviisiks olema sihttoetused.
3. [Kui liidu toetust antakse eelarvelise tagatise või rahastamisvahendina (välja arvatud Euroopa Innovatsiooninõukogu (fond) alla kuuluvad rahastamisvahendid), sealhulgas juhul, kui seda kombineeritakse tagastamatu toetusega segarahastamistoimingu raames, antakse seda üksnes Euroopa Konkurentsivõime Fondi InvestEU instrumendi kaudu ning seda rakendatakse kooskõlas Euroopa Konkurentsivõime Fondi InvestEU instrumendi kohaldatavate eeskirjadega sellel eesmärgil sõlmitud rahalist toetust käsitleva lepingu või tagatislepingu kaudu. Kui raamprogrammis kasutatakse Euroopa Konkurentsivõime Fondi InvestEU instrumenti, nähakse ette eraldised eelarvelise tagatise jaoks ja rahastamisvahendite rahastamine, sealhulgas juhul, kui toetust kombineeritakse tagastamatu toetusega segarahastamistoimingu raames.]
4. Kui liidu rahastust antakse sihttoetuse kujul, võidakse seda anda asjakohasel juhul kuludega sidumata rahastusena või lihtsustatud kuluvõimalustena, eeskätt kindlasummaliste maksetena ja personali ühikuhindadena kooskõlas määrusega (EL, Euratom) 2024/2509. Rahastamine võib meetme konkreetsete omaduste või eesmärkide tõttu toimuda tegelike rahastamiskõlblike kulude hüvitamise vormis. Kui on vaja võimaldada muid rahastamisallikaid, sealhulgas kaasinvesteeringuid riiklike vahenditega, mille suhtes kohaldatakse riigiabi eeskirju, antakse rahalisi vahendeid tegelike rahastamiskõlblike kulude hüvitamise või lihtsustatud kuluvõimaluste vormis.

5. Määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 153 lõike 3 kohaldamisel koosneb hindamiskomisjon täielikult, või nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel osaliselt, sõltumatutest välisekspertidest. Koordineerimis- ja toetusmeetmete puhul võib hindamiskomisjon nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel koosneda täielikult liidu institutsioonide või asutuste esindajatest, nagu on osutatud finantsmääruse artiklis 153.

Artikkel 11

Euroopa partnerlused

1. Kui see on vajalik, et saavutada artiklis 3 sätestatud eesmärgid, võib käesoleva määruse kohast tegevust ellu viia läbipaistval viisil Euroopa partnerluste kaudu. Sellised partnerlused luuakse üksnes juhul, kui liidu meetmega üksi ei ole võimalik soovitud eesmäärke saavutada ning kui on vaja tõhustatud koostööd ELi ja muude partnerite, sealhulgas riiklike, piirkondlike ja/või erasektori osalejate vahel. Euroopa partnerluste valdkonnad määratakse kindlaks nõukogu või asjakohasel juhul selle nõuandvate organite antud suuniste alusel. Tagatakse sidusus ja asjakohasel juhul püütakse saavutada koostoime muude liidu programmidega, eelkõige Euroopa Konkurentsivõime Fondiga.
- 1a. Euroopa partnerlused:
- a) põhinevad vastastikuse mõistmise memorandumil, mida täiendab liidu ja partnerite vaheline lepinguline kokkulepe, kui rahalist toetust annavad muud partnerid kui liit. Neid partnerlusi rakendatakse programmi „Euroopa horisont“ ja/või Euroopa Konkurentsivõime Fondi asjakohaste tööprogrammide meetmete kaudu või

- b) nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel usaldatakse eelarve täitmise ülesanded ühest või mitmest liidu rahastamisprogrammist ELi toimimise lepingu artiklite 185 ja 187 kohaselt loodud asutustele kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 62 lõike 1 punktiga c. ELi toimimise lepingu artikli 187 kohased asutused luuakse ühtse asutamisaktiga, millega tagatakse ühtlustatud õigusnormid. ELi toimimise lepingu artikli 185 kohased partnerlused luuakse spetsiaalsete õigusaktidega.

2. Iga partnerluse kohta sätestatakse vastastikuse mõistmise memorandumis, mida täiendab lepinguline kokkulepe, kui rahalist toetust annavad muud partnerid kui liit, või asutamisaktis järgmine:

- a) saavutatavad eesmärgid ja vahe-eesmärgid;
- a) saavutatavad tulemused, mis peavad olema selged, mõõdetavad ja ajaliselt piiritletud;
- b) ühtsed aruandlus- ja seirenõuded, sealhulgas peamised tulemus- ja mõjunäitajad;
- c) kõigi partnerite vastavad rahalised ja/või mitterahalised kohustused;
- d) juhtimiskord koos mehhanismiga, mille abil kõik partnerid saavad arutada partnerluste kavandamist ja tegevust ning nendes kokku leppida, sealhulgas sätted, millega tagatakse nende hääleõigus ja piisav esindatus;
- da) partnerite vahel kokku lepitud strateegiline teadusuuringute ja innovatsiooni kava, milles kirjeldatakse üksikasjalikult temaatilisi prioriteete ning oodatavat teaduslikku ja sotsiaal-majanduslikku mõju, samuti kavandatud tegevuste jaoks koostatud tegevuskava ja vahe-eesmärke kogu partnerluse kestuse jooksul. Kui partnerlused arendavad turul kasutuselevõtmisega seotud tegevusi ja viise, sisaldab strateegiline teadusuuringute ja innovatsiooni kava partnerite vahel kokku lepitud kasutuselevõtukava.

- 3a. Lõike 1a punkti a alusel loodud Euroopa partnerluste puhul antakse liidu toetust panustena programmi „Euroopa horisont“ raames teadus- ja innovatsioonitegevuse jaoks rakendatavatesse meetmetesse. Nende panuste eesmärk on võimendada teiste partnerite maksimaalset panust. Muude liidu programmidega võib toetada muid tegevusi, näiteks Euroopa Konkurentsivõime Fondist turul kasutuselevõtmisega seotud tegevusi.
- 3aa. Lõike 1a punkti b alusel loodud Euroopa partnerluste puhul annab liit programmist „Euroopa horisont“ rahalist toetust teadus- ja innovatsioonitegevuseks. Muude liidu programmidega võib toetada muid tegevusi, näiteks Euroopa Konkurentsivõime Fondist kasutuselevõttuga seotud tegevusi. Liidu ja muude partnerite kui liidu kogupanus on võrdse suurusega. ELi toimimise lepingu artikli 187 kohases ühisettevõtete ühtses alusaktis ja asjakohases ELi toimimise lepingu artikli 185 kohaste algatuste asutamisaktis täpsustatakse üksikasjalikud reeglid kõigi partnerite panuse kohta.
- 3b. Muude partnerite kui liidu rahalist panust antakse järgmiselt:
- a) rahalised panused algatuse tegevus- ja halduseelarvesse, sealhulgas asjaomases liikmesriigis algatuse raames võetavates meetmetes osalejate rahastamine liikmesriikide poolt;
 - b) mitterahalised panused, et rahastada algatuse raames enda projektides osalemise kulusid.
- 3ba. Asjaomased liidu asutused, mis annavad toetust, või muud asutused, kellele on tehtud ülesandeks eelarve täitmine, haldavad ühtseid väljavalimismenetlusi, sealhulgas projektikonkursse, hindamis-, valiku- ja järelevalvemenetlusi, tagades lihtsustamise ja läbipaistvuse. Liikmesriigid vastutavad oma rahalise panuse eest kooskõlas kohaldatavate riigisiseste normide ja menetlustega, tagades lihtsustamise ja ühtlustatud rakendamise.

5. Euroopa partnerlused:

- a) määratakse kindlaks ja lepatakse kokku tihedas koostöös liikmesriikidega ning vajaduse korral erasektoriga konsulteerides;
- b) luuakse selleks, et lahendada probleeme, mis nõuavad ressursside kriitilist massi ning osalejate ühtset ja kooskõlastatud lähenemisviisi nii programmitöös kui ka rakendamises;
- ba) luuakse üksnes juhul, kui liidu meetmetega üksi või raamprogrammist antava muus vormis toetusega ei suudeta soovitud eesmäärke saavutada;
- c) on kooskõlas liidu strateegiliste prioriteetidega ning aitavad viie ellu liidu peamisi poliitikasuundi ja poliitikaalgatusi, mis täiendavad liikmesriikide poliitikasuundi ja algatusi;
- d) valitakse läbipaistva, avatud ja konkurentsipõhise protsessi käigus, mis tugineb kvantifitseeritavatele olulusringipõhiste kriteeriumidele ja tugevale portfelligipõhisele lähenemisviisile, mille tulemuseks on piiratud hulga Euroopa partnerluste sidus ja üksteist täiendav portfelli;
- e) põhinevad kõigi partnerite esialgsetel eelnevalt ja pikaajaliselt võetud kohustustel ning seejärel ametlikult võetud kohustustel anda rahaline või asjakohasel juhul mitterahaline panus Euroopa partnerluse vahenditesse viisil, mis soodustab rakendamise ühtlustamist ja standardimist;
- ea) tagavad oma jätkuva avatuse igat liiki ja igas suuruses partneritele kogu väärtusahelas ja kõigis valdkondades;
- f) nõuavad selget olulusringipõhist lähenemisviisi, sealhulgas algatuse rakendamise esialgset kava koos strateegiaga liidupoolse rahastamise järkjärguliseks lõpetamiseks;
- fa) püüavad saavutada koostoime muude liidu rahastamisvahenditega, eelkõige Euroopa Konkurentsivõime Fondiga, et vältida kattumist ja dubleerimist ning tagada selle asemel lisaväärtus ja maksimaalne mõju.

- 5a. Suurim osa [X %] II samba eelarvest eraldatakse meetmeteks väljaspool Euroopa partnerlusi.
7. Kõik partnerid peale liidu avalikustavad teabe partnerluse struktuuri, liikmesuse ja tegevuse kohta. Kui partnerlus sõlmitakse esindusorganisatsioonide ja -liitudega, peab see teave sisaldama korrapäraselt teavet nende liikmesuse kohta.

II peatükk

Tipptasemel teadus

Artikkel 12

Euroopa Teadusnõukogu

1. Euroopa Teadusnõukogu (ERC) pakub atraktiivset ja paindlikku rahastamist, et võimaldada andekatel ja loovatel teadlastel ning nende rühmadel sõltumata nende kodakondsusest ja päritoluriigist tegutseda kõige paljutöotavamates valdkondades teaduse eesliinil; erilist tähelepanu pööratakse karjääri alustavatele teadlastele ja aluseks võetakse üksnes tipptaseme kriteeriumil põhinev konkurents.
2. ERC meelitab ligi kõige andekamaid teadlasi kogu maailmast ning aitab seega muuta liitu maailma juhtivaks teadusuuringute ja innovatsiooni keskuseks.

Artikkel 13

Marie Skłodowska-Curie meetmed

1. Marie Skłodowska-Curie meetmetega edendatakse ja toetatakse teadlaskarjääri kõiki etappe, pöörates erilist tähelepanu karjääri alustavatele teadlastele, samuti edendatakse ja toetatakse kogu maailma teadlaste oskuste arendamist ja liikuvust; vahetusvõimalusi pakutakse ka teadustöötajatele, võttes arvesse julgeolekukaalutlusi. Marie Skłodowska-Curie meetmed aitavad edendada alt üles suunatud tipptasemel teadusuuringuid, meelitada ligi ja hoida siin tippteadlasi ning toetada kestlikku ja atraktiivset teadlaskarjääri liidus, et tõsta liidu teaduse tipptaset, toetades seeläbi konkurentsivõimet teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas.

2. Nende meetmete raames rahastatakse tiptasemel doktorivõrgustikke, järeldoktoritoetusi, teadus- ja innovatsioonitöötajate vahetust ning toetusmehhanisme kestliku karjääri edendamiseks, et meelitada ligi ja hoida siin kõige paljutootavamaid talente. Suurt tähelepanu pööratakse rahvusvahelisele, sektoritevahelisele ja multidistsiplinaarsele koostööle ning teadusalasele teavitustegevusele. Rahastamisega toetatakse tiptasemel teadustegevust ja keskendutakse andekate teadlaste arendamisele, pakkudes sihipäraselt toetust karjääri alustavatele teadlastele. See aitab muuta liidu nii Euroopa teadlaste kui ka välisteadlaste jaoks üheks juhtivaks sihtkohaks.

Artikkel 14

Teadusuuringute Ühiskeskus

1. Teadusuuringute Ühiskeskus (JRC) pakub sõltumatuid ja tõenduspõhiseid teadmisi ja teadusuuringuid, mis toetavad ELi poliitikat ja asjakohasel juhul liikmesriike, et avaldada ühiskonnale positiivset mõju. Seda tehakse JRC otsuste meetmete kaudu ja JRC osalemise kaudu kaudsetes meetmetes. II jaotise II peatükki ei kohaldata otsuste meetmete suhtes. [Erandina määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 21 lõikest 3 võib JRC ise kasutada oma teadustegevusest (näiteks patendid, litsentsid jne) saadud tulu või summasid.]

III peatükk

Konkurentsivõime ja ühiskond

Artikkel 15

Teadus- ja innovatsioonikoostöö

1. Teadus- ja innovatsioonikoostöö toetab tiptasemel piiriülese teadus- ja innovatsioonitegevuse loomist, mis toob kokku eri teadussektorite ja -valdkondade, sealhulgas sotsiaal- ja humanitaarteaduste valdkonna üksused, et toetada kvaliteetsete tulemuste avastamist, arendamist ja kiiret levitamist liidu poliitika strateegiliste prioriteetide ja väärtuste hüvanguks.

2. Teadus- ja innovatsioonikoostööd tehakse sellisel viisil, et madalamad ja kõrgemad tehnoloogilise valmiduse tasemed on tasakaalustatud, hõlmates Euroopa Konkurentsivõime Fondi meetmete täiendusena kogu teadusuuringute ja innovatsiooni väärtusahelat.
- 2a. Teadus- ja innovatsioonikoostööga tagatakse tasakaalustatud lähenemisviis alt üles suunatud meetmete ja eelnevalt kindlaks määratud teemade vahel strateegilistes valdkondades, et ühtlasi edendada loovust ning juhtida teadusuuringuid ja innovatsiooni. Teemade kirjeldused on lihtsad ja väljendavad oodatavaid tulemusi ja mõju selgelt, vältides samal ajal konkreetsete meetodite liiga üksikasjalikku kirjeldamist, edendades seeläbi avatud ja konkurentsivõimelist protsessi ning andes taotlejale suurema vabaduse määrata kindlaks, kuidas ta kavatses asjakohased teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni eesmärgid täita.
3. II samba komponendi „Konkurentsivõime“ raames toetatakse käesolevast raamprogrammist Euroopa Konkurentsivõime Fondi poliitikaharude teadus- ja innovatsioonikoostööd, mille eesmärk on tugevdada liidu konkurentsivõimet (Euroopa Konkurentsivõime Fondi käsitleva määruse (EL) XXX IV–VII peatükk).
- 3a. Komisjon rakendab II samba komponendi „Konkurentsivõime“ raames tehtavat teadus- ja innovatsioonikoostööd artikli 15 lõike 1a [Euroopa Konkurentsivõime Fond] kohaselt vastu võetud tööprogrammide spetsiaalse sihtotstarbelise osa raames.
4. II samba komponendi „Ühiskond“ raames toetatakse käesolevast raamprogrammist sellist teadus- ja innovatsioonikoostööd, mida ei kaeta komponendist „Konkurentsivõime“ ning mille eesmärk on pakkuda uuenduslikke lahendusi ja tugevdada tõendusbaasi, et võimaldada ühiskonnal teha üleminek läbi kooskõlas liidu eesmärkide ja väärtustega, sealhulgas õigusriigi põhimõtte ja põhiõigustega.
- 4a. Komisjon rakendab II samba komponendi „Ühiskond“ raames tehtavat teadus- ja innovatsioonikoostööd artikli 4 lõike 2 [SP10] kohaselt vastu võetud tööprogrammide raames.

- 4b. Komponente „Konkurentsivõime“ ja „Ühiskond“ arendatakse sidusalt, et tagada teadus- ja innovatsioonimaastiku vastastikune tugevdamine ja ühtlane kaetus tugeva ja vastupidava liidu nimel.
6. Käesoleva raamprogrammi II samba raames toetatakse kuni 2030. aastani määruse (EL) 2021/695 artikli 8 alusel loodud ELi missioonide teadusuuringute ja innovatsiooni osa. Programmi „Euroopa horisont“ kuuluva uue Euroopa Bauhausi rahastuga seotud teadus- ja innovatsioonitegevuse toetamisega kaasnevad meetmed, mille eesmärk on kasutuselevõtt muude liidu programmide raames.

IV peatükk

Innovatsioon

Artikkel 16

Euroopa Innovatsiooninõukogu (EIC)

1. EIC teeb kindlaks süvatehnoloogia ja lõhkuva innovatsiooni ning arendab ja laiendab seda. Toetust antakse juhul, kui süvatehnoloogia valdkonna suure riskiga idu- ja kasvufirmad ei ole turupõhise toetuse saamiseks piisavalt küpsed. Seda rakendatakse peamiselt avatud alt-üles-taotlusvoorus osalemise kutsete kaudu, tagades samal ajal eri teemavaldkondade tasakaalustatud meetmeportfelli. Seda täiendavad sihtotstarbelised temaatilised ja ülesandekesksed taotlusvoorud potentsiaalset strateegilist huvi pakkuvates valdkondades, mis on tihedalt kooskõlastatud ja koostoimes Euroopa Konkurentsivõime Fondi poliitikaharudega, tagades vastastikuse täiendavuse ja vältides kattumisi, eelkõige Euroopa Konkurentsivõime Fondi InvestEU instrumendiga.
2. EIC pakub suure riskiga meetmetele järgmist liiki toetust:
 - a) rahastamisvahendi „Pathfinder“ sihttoetused suure riskiga teadusuuringutele, eelkõige varase etapi teadusuuringutele, sealhulgas kontseptsiooni tõendamiseks ja prototüübi loomiseks;
 - b) üleminekutoetused teadusuuringute tulemuste kaubandusliku arendamise võimaluste väljatöötamiseks, sealhulgas jagu- ja idufirmade loomine;

- c) rahastamisvahendi „Accelerator“ segarahastamine ja üksnes investeeringutena pakutav toetus üksikettevõtjatele, et nad saaksid oma uuendusi arendada ja turule tuua;
- d) stiimulid hankijatele süvatehnoloogia ja lõhkuvate uuenduste katsetamiseks ja nende pakkumiseks esimestele klientidele;
- e) ettevõtluse kiirendamise teenused, et täiendada EIC rahastamist, tagades vastastikku täiendaval viisil ja kooskõlas määruse (EL) XXX [Euroopa Konkurentsivõime Fond] III peatükis osutatud projektinõustamisega juurdepääsu süvatehnoloogia valdkonna eksperditeadmistele, teadus- ja tehnoloogiataristute kasutamisele, juhendamisele ja mentorlusele ning investorite, hankijate, ettevõtjate ja muude innovatsioonipartneritega võrgustike ja sidemete loomisele.

3. Lõikes 2 osutatud toetuseliigid kombineeritakse paindlikult nn EIC väljakutsetega, mille on välja töötanud ja mille üle teevad järelevalvet EIC programmijuhid. EIC väljakutsete täitmiseks kasutatakse portfelli põhilist lähenemisviisi, mille puhul valitakse meetmed nende vastastikuse täiendavuse alusel, et saavutada kindlaksmääratud eesmärgid ja üksteisega suhelda. See toimub EIC programmijuhtide järelevalve all, keda asjakohasel juhul nõustavad sõltumatud väliseksperdid, et tagada paindlik lähenemisviis, millega reageeritakse tehnoloogia ja poliitika kiirele arengule ning mis hõlmab volitusi ebatõhusate projektide ümbersuunamiseks või lõpetamiseks, sealhulgas etapiviisiline rahastamine, tagada kiire üleminek vahendite vahel ning hõlbustada ühendusi lõppkasutajate ja klientidega. Sellistel juhtudel teavitatakse nõuetekohaselt ja õigeaegselt programmitomiteed.
4. Kogu EIC investeerimistoetust rakendatakse ühe või mitme sihtotstarbelise investeerimisvahendiga, mis on loodud kooskõlas liikmesriigi õigusega (Euroopa Innovatsiooninõukogu fond). Euroopa Innovatsiooninõukogu fond struktureeritakse liidu toetusest tuleneva finantsvõimenduse suurendamiseks selliselt, et see tõmbaks ligi teisi avaliku või erasektori investoreid.

5. EIC võib toetada elutähtsa süvatehnoloogia innovatsiooni, keskendudes kaitseotstarbelisele kasutusele ning koordineerides seda tihedalt Euroopa Konkurentsivõime Fondi poliitikaharuga „Vastupanuvõime ja julgeolek, kaitsetööstus ja kosmosesektor“. Sellistel juhtudel kohaldatakse määruse (EL) XXX [Euroopa Konkurentsivõime Fond] artikleid 50 ja 51. Sellise toetuse puhul kohaldatakse spetsiaalseid taotlusvoorus osalemise kutseid ja see ei tohi ületada [X %] III samba kogueelarvest. Lisaks lõike 3 sätetele järgitakse Euroopa Innovatsiooninõukogu kaitseotstarbelisele kasutusele keskenduvate EIC väljakutsete puhul Euroopa Konkurentsivõime Fondi poliitikaharu [„Vastupanuvõime ja julgeolek, kaitsetööstus ja kosmosesektor“] raames kehtestatud prioriteete ning võetakse selliseid prioriteete portfelliga seotud kaalutlustes arvesse. Poliitikaharu [„Vastupanuvõime ja julgeolek, kaitsetööstus ja kosmosesektor“] eest vastutavat programmikomitee koosseisu teavitatakse Euroopa Innovatsiooninõukogu poolt kaitseotstarbeliseks kasutuseks antava toetuse rakendamisest.

Artikkel 17

Euroopa innovatsiooni ökosüsteemid

1. Raamprogrammist toetatakse strateegiliste prioriteetidega seotud tegevust, mille eesmärk on luua konkurentsivõimelised, töökindlad, ühendatud ja riikidevahelised innovatsiooni ökosüsteemid, luua raamtingimused ja neid parandada ning toetada Euroopa mastaabi saavutamist koostöös ja koordineeritult riiklike ja piirkondlike asutustega. Selline tegevus on avatud kõigile asjaomastele sidusrühmadele, et saada kasu tugevast sektorite-, teadusharude- ja piiriülesest koostööst. Taotletakse koostoimet käesoleva raamprogrammi muude osadega, sealhulgas tihedat koostööd muude meetmetega ning muude liidu, riiklike ja piirkondlike programmidega, et soodustada innovatsiooni, edendades teadmisi, vastastikust õppimist, tehnosiiret ja turuleviimist ning aidates luua liidus teaduspõhist ettevõtlus- ja ärikeskkonda.
2. Raamprogrammist toetatakse tegevust (sealhulgas EIT teadmus- ja innovatsioonikogukondade tegevust), mis soodustab teadmiste kolmnurga (kõrgharidus, teadusuuringud ja innovatsioon ning ettevõtlus) integreerimist kogu liidus.

V peatükk

Euroopa teadusruum

Artikkel 18

Euroopa teadusruum

1. Euroopa teadusruumi eesmärk on luua liidus ühtne piirideta teadusuuringute, innovatsiooni ja tehnoloogia turg, kus teadlased, teaduslikud teadmised ja tehnoloogia vabalt liiguvad. Raamprogrammiga tagatakse Euroopa teadusruumi ning teadusuuringute ja innovatsiooni pakti kõigi väärtuste ja põhimõtete tõhus edendamine ja kaitse Euroopas. Sellega edendatakse liidu, riikliku ja piirkondliku teadus- ja innovatsioonipoliitika edasist kooskõlastamist.

Teadus- ja tehnoloogiataristud

Teadus- ja tehnoloogiataristute rahastamine aitab varustada liitu maailmatasemel tugeva, sidusa ja ühendatud kestlike rajatiste ja teenuste ökosüsteemiga, tuginedes prioriteetsetele üleeuroopalistele taristutele ning täiendavale riiklikule ja piirkondlikule tipptasemel suutlikkusele. Käesolevast raamprogrammist kättesaadavaid liidu rahastamisvahendeid kasutatakse vajaduse korral koostoimes muude liidu programmidega, eelkõige Euroopa Konkurentsivõime Fondiga, ja muude rahastamisallikatega. Raamprogrammist võib liidule huvi pakkuvate oluliste maailmatasemel teadus- ja tehnoloogiataristute ehitamise või olulise ajakohastamise kuludest (kui on vaja teha üksikute era- või avaliku sektori osalejate suutlikkust ületavaid investeeringuid) katta kuni 20 %. Teadus- ja tehnoloogiataristu ehitamise või olulise ajakohastamise kulude katmiseks ei kasutata IV samba kogueelarvest rohkem kui [X %]. Ükski selline toetus ei tohi ületada [X %] IV samba kogueelarvest. Valdkonnad, millega toetatakse teadus- ja tehnoloogiataristu ehitamise või olulise ajakohastamise kulusid, määratakse kindlaks nõukogu või vajaduse korral nõukogu nõuandvate organite antud suuniste alusel ning võttes arvesse Euroopa teadustaristu strateegiafoorumi (ESFRI) ja kõigi muude tehnoloogiataristut käsitlevate strateegiliste foorumite tööd.

Osaluse laiendamine ja tippteaduse levitamine

1. [Osaluse laiendamise meetmega liitunud riigid on Bulgaaria, Horvaatia, Leedu, Läti, Poola, Rumeenia, Slovakkia, Tšehhi ja Ungari; eesmärk on lõike 5 punktide a ja b kohaste meetmete rahastamine.
2. Üleminekuriigid on Eesti, Kreeka, Küpros, Malta, Portugal ja Sloveenia; eesmärk on lõike 5 punkti b kohaste meetmete rahastamine.]

3. Kui arvata välja Euroopa teaduse ja tehnika alase koostöö (COST) meede, on üksnes osaluse laiendamise meetmega liitunud riikides või üleminekuriikides asuvad õigussubjektid kõlblikud tegutsema koordinaatoritena raamprogrammi osa „Euroopa teadusruumi tugevdamine“ komponendi „Osaluse laiendamine ja tippteaduse levitamine“ raames. Samuti on selle komponendi all kõlblikud koordinaatoritena tegutsema ELi toimimise lepingu artiklis 349 määratletud äärepoolseimates piirkondades alaliselt tegutsevad õigussubjektid, et toetada äärepoolseimates piirkondades teadus- ja innovatsioonitegevust ning nende suhtes kohaldatakse samu norme, mida kohaldatakse osaluse laiendamise meetmega liitunud riikide suhtes vastavalt käesolevale artiklile, välja arvatud lõige 7.
4. Assotsieerunud riikide puhul on näitaja alusel määratletud ja tööprogrammis avaldatud rahastamiskõlblike riikide loetellu kuuluvad õigussubjektid täiesti kõlblikud selle komponendi raames koordinaatoritena tegutsema.
5. „Osaluse laiendamine ja tippteaduse levitamine“ hõlmab järgmist:
- a) suutlikkuse suurendamise meetmed;
 - b) meetmed, millega toetatakse järgmist: – Euroopa teadusruumi integreerimine ja juhtimine; – teadmiste väärtustamine: – nn ajude äravoolu vastu võitlemine; – riiklike kontaktpunktide tegevus; – COST; – osaluse laiendamise meetmega liitunud riikide ja üleminekuriikide liikumine rahastamise sujuva järkjärgulise lõpetamise suunas.
- 5a. Jätkatakse ja arendatakse edasi meetmeid, mis on tõestanud oma väärtust laiendamiseesmärkide saavutamisel, nagu meede „Teaming“, ametikoht Euroopa teadusruumi õppetoolis ja EIC eelkiirendi, ning kehtestatakse uusi meetmeid, sealhulgas meetmed, mille eesmärk on suurendada osaluse laiendamise meetmega liitunud riikide ja üleminekuriikide teadlaste osalemist ERC projektikonkurssidel. Olemasolevad ja uued meetmed peaksid tagama sidusa meetmeportfelli koostamise, mis suudab toetada osaluse laiendamise meetmega liitunud riikide ja üleminekuriikide teadusuuringute ja innovatsiooni ökosüsteemide arengut ja muutuvat olemust.

6. Raamprogrammi osa „Osaluse laiendamine ja tippteaduse levitamine“ aitab osaluse laiendamise meetmega liitunud riikidel ja üleminekuriikidel arendada edasi oma teadusuuringute ja innovatsiooni süsteeme, suurendada osalemist raamprogrammi kõigis osades ning laiendada geograafilist kaetust tipptasemel koostööprojektides. Selle komponendi raames võetavate meetmetega edendatakse teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas püsivat ülespoole suunatud lähenemist, tuginedes osaluse laiendamise meetmega liitunud riikide ja üleminekuriikide pidevatele edusammudele. Nende jõupingutustega kaasnevad liikmesriikide võetavad proportsionaalsed meetmed. See komponent hõlbustab ka raamprogrammi raames rahastatavate meetmete koordinaatorite vastastikust õppimist ning aitab üleminekuriikide õigussubjektidel jagada oma kogemusi osaluse laiendamise meetmega liitunud riikide koordinaatoritele.
7. [Alates 2030. aastast on juurdepääs suutlikkuse suurendamise meetmetele ainult nendel osaluse laiendamise meetmega liitunud riikidel, kes on oma tegelikke kulutusi teadus- ja arendustegevusse tehtavatele avaliku sektori investeeringutele viimasel teadaoleval aastal võrreldes sellele eelnenud aastaga suurendanud.]

II jaotis

Osalemis- ja levitamiseeskirjad

I peatükk

Üldsätted

Artikkel 20

Euroopa Konkurentsivõime Fondi eeskirjad

1. Kui ei ole sätestatud teisiti, kohaldatakse käesoleva määruse kohaldamisel [määruse (EL) XXX [Euroopa Konkurentsivõime Fond]] [artikli 10 lõikeid 2 ja 3 ELi eelistamise kohta,] artiklit 13 salastatud teavet ja tundlikku teavet käsitlevate eeskirjad kohaldamise kohta[ning artiklit 20 kiirendatud ja sihipäraste konkurentsivõime meetmete kohta].

Rahastamiskõlblikkus

1. Kooskõlas määrusega (EL, Euratom) 2024/2509 kehtestatakse rahastamiskõlblikkuse kriteeriumid, et toetada artiklis 3 sätestatud üld- ja erieesmärkide saavutamist, ning neid kohaldatakse kõigi raamprogrammi kohaste väljavalimismenetluste suhtes.
- 1a. Kõik õigussubjektid, olenemata asukohast ning sealhulgas mitteassotsieerunud kolmanda riigi õigussubjektid või rahvusvahelised organisatsioonid võivad osaleda raamprogrammi kohastes meetmetes, kui on täidetud käesolevas määruses sätestatud tingimused ning samuti tööprogrammis sätestatud tingimused.
2. Väljavalimismenetlustes eelarve otsese ja kaudse täitmise raames võib liidu toetust saada üks või mitu järgmiste kategooriate õigussubjekti:
 - a) liikmesriigis asutatud üksused;
 - b) raamprogrammiga assotsieerunud kolmandas riigis asutatud üksused;
 - c) muud üksused, mis on asutatud raamprogrammiga mitte assotsieerunud väikese või keskmise sissetulekuga kolmandates riikides või erandkorras muudes raamprogrammiga mitte assotsieerunud kolmandates riikides, tingimusel et asjaomane kolmas riik on nimetatud komisjoni vastu võetud tööprogrammis;
 - d) raamprogrammiga mitte assotsieerunud kolmandates riikides asutatud üksused, kui selliste üksuste rahastamine on meetme rakendamise seisukohast hädavajalik ja aitab kaasa artiklis 3 sätestatud eesmärkide saavutamisele.

3. Välja arvatud tööprogrammis sätestatud igakülselt põhjendatud erandjuhtudel, moodustavad õigussubjektid sihttoetuse meetmetes osalemiseks konsortsiumi, kuhu kuulub toetusesaajatena vähemalt kolm üksteisest sõltumatut ja eri riikides asuvat õigussubjekti, kes vastavad järgmistele tingimustele:
 - a) vähemalt kaks neist on eri liikmesriikides asuvad õigussubjektid ning
 - b) vähemalt üks on muus liikmesriigis või raamprogrammiga assotsieerunud kolmandas riigis asuv õigussubjekt.
4. ERC eesliiniuuringute meetmeid, EIC meetmeid, Marie Skłodowska-Curie meetmeid ning meetmeid, mis hõlmavad kommertskasutusele eelnevaid hankeid või uuenduslike lahenduste hankeid või mille peamine eesmärk on sellised hanked, võib rakendada üks või mitu õigussubjekti, tingimusel et üks nendest õigussubjektidest asub liikmesriigis või raamprogrammiga assotsieerunud kolmandas riigis.
5. Koordineerimis- ja toetusmeetmeid võib (võivad) rakendada üks või mitu õigussubjekti, kes võib (võivad) asuda liikmesriigis või raamprogrammiga assotsieerunud kolmandas riigis, või kui tegu on igakülselt põhjendatud erandjuhuga, raamprogrammiga mitte assotsieerunud kolmandas riigis.
6. Vastavalt määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artiklile 136 kohaldatakse suure riskiga tarnijate suhtes julgeolekukaalutlustel liidu õiguse kohaselt rahastamiskõlblikkuse piiranguid.
7. Rahvusvahelised Euroopa teadusasutused ja liidu õiguse alusel loodud õigussubjektid loetakse asuvaks muus liikmesriigis kui selles, kus asuvad teised asjaomases meetmes osalevad õigussubjektid.

8. ERC eesliiniuuringute meetmete ning teadus- ja koolitusmeetmete puhul ja kui see on tööprogrammis või taotlusvoorus osalemise kutses ette nähtud, loetakse rahvusvahelised organisatsioonid, mille peakorter on liikmesriigis või raamprogrammiga assotsieerunud kolmandas riigis, kõnealuses liikmesriigis või raamprogrammiga assotsieerunud kolmandas riigis asuvaks. Raamprogrammi muude osade puhul käsitletakse muid rahvusvahelisi organisatsioone kui rahvusvahelised Euroopa teadusasutused raamprogrammiga mitte assotsieerunud kolmandas riigis asuvatena, välja arvatud juhul, kui tööprogrammis või taotlusvoorus osalemise kutses ei ole ette nähtud teisiti.
9. Lisaks määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 168 lõigetes 2 ja 3 sätestatule võivad asjakohasel juhul määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 168 lõigete 2 ja 3 kohastes hankemehhanismides osaleda ja neist kasu saada artikli 9 lõikes 1 osutatud assotsieerunud kolmandad riigid ja rahvusvahelised organisatsioonid. Liikmesriikide suhtes kohaldatavaid reegleid kohaldatakse osalevate, raamprogrammiga assotsieerunud kolmandate riikide ja rahvusvaheliste organisatsioonide suhtes *mutatis mutandis*.
10. Väljavalimismenetluste puhul ei ole rahastamiskõlblik järgmine tegevus:
- a) tegevus, mis on keelatud liidu õiguse, kohaldatava rahvusvahelise õiguse või kõigi liikmesriikide õigusega. Ei rahastata ühtki sellist teadustegevust, tehnoloogiaarendust ega tutvustamistegevust, mis on konkreetses liikmesriigis keelatud;
 - aa) tegevus, mida juba rahastatakse täielikult muudest ELi, liikmesriigi ja piirkonna avaliku või erasektori allikatest, välja arvatud liidu rahaline osalus artikli 8 lõikes 1 osutatud meetmete raames;
 - b) tegevus, mis on suunatud inimeste kloonimisele reproduktiivsel eesmärgil;
 - c) tegevus, mis on suunatud inimese genotüübi muutmisele ja mis võib sellised muutused päritavaks muuta, välja arvatud sugunäärmete vähi raviga seotud teadusuuringud;

- d) tegevus, mis on suunatud inimese embrüote loomisele üksnes teadustöö, tehnoloogia arendamise ja tutvustamistegevuse eesmärgil või tüvirakkude saamise eesmärgil, sealhulgas keharakkude tuuma siirdamise abil;
- 10a. Inimese (nii täiskasvanu kui ka embrüonaalsete) tüvirakkude uuringuid võidakse rahastada olenevalt kavandatava teadustöö sisust ja asjaomaste liikmesriikide õigusraamistikust.
11. Lisaks määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artiklis 132 sätestatud alustele võimaldavad väljavalimismenetlused ja nendest tulenevad juriidilised kohustused rahastamise lõpetada, kui meetme eesmäärke ei saavutata tõenäoliselt üldse või ei saavutata kindlaksmääratud tähtjaks. Enne meetme lõpetamise otsuse tegemist järgib komisjon ärakuulamismenetlust meetme koordinaatoriga ja vajaduse korral kaasatakse sõltumatud välisekspertid. Sellistest juhtudest teavitatakse programmikomiteed.
- 12a. Kui see on käesoleva määruse artiklis 3 sätestatud eesmäärke silmas pidades asjakohane ja nõuetekohaselt põhjendatud, võib tööprogrammiga ette näha üksikasjalikumad rahastamiskõlblikkuse kriteeriumid.

Artikkel 21a

Teadusjulgeolek

1. Käesoleva raamprogrammi alusel võetavad meetmed on kooskõlas asjakohase liidu õigusega, sealhulgas julgeolekut, ekspordikontrolli ning volitamata teadmuse- ja tehnosiirde vastaseid meetmeid käsitlevate sätetega, et tagada liidu ja selle liikmesriikide strateegiliste huvide, julgeoleku ja avaliku korra kaitse.

- 1a. Teadusjulgeoleku tagamiseks ja kooskõlas Euroopa Konkurentsivõime Fondi artikli 10 lõikega 3, kui see on asjakohane ja nõuetekohaselt põhjendatud, võib tööprogrammiga kehtestada rahastamiskõlblikkuse piirangud kooskõlas [finantsmääruse] artikliga 136, et võtta arvesse konkreetseid poliitikanõudeid või meetme laadi ja eesmärgi. Erandlikel põhjustel võib tööprogrammis kehtestada osalevatele üksustele juhtimisstruktuuridega seotud piirangud ning omandi- ja kontrollipiirangud, millest tulenevalt saavad kõigi või teatavate üksuste puhul osaleda vaid need, mille juhtimisstruktuur asub liikmesriikides ja asjakohasel juhul muudes rahastamiskõlblikes riikides ning mis on liikmesriikides ja asjakohasel juhul muudes rahastamiskõlblikes riikides asuvate füüsiliste või juriidiliste isikute omandis ja kontrolli all. Euroopa Majanduspiirkonna liikmeteks olevates assotsieerunud riikides asutatud õigussubjektide osalemise piiramine toimub kooskõlas Euroopa Majanduspiirkonna lepingu tingimustega.
- 1b. Komisjon tagab asjakohase raamistiku, menetlused, suunised ja toetuse, et tagada teadusjulgeoleku nõuete järjepidev, proportsionaalne ja tulemuslik kohaldamine raamprogrammi rakendamise kõigis etappides, sealhulgas asjakohasel juhul julgeolekualane enesehindamine ja esialgne turvahalduskava, milles tehakse kindlaks taotleja võimalikud julgeolekuprobleemid.
3. Asjakohasel juhul viib komisjon või asjaomane rahastamisasutus läbi teadusjulgeoleku läbivaatamised ja kontrollimenetlused ning esitab ettepanekud ja meetmed, milles käsitletakse julgeolekuprobleeme.
4. Meetmes osalevad õigussubjektid võtavad asjakohasel juhul projekti kogu olelusringi jooksul vastu proportsionaalseid teadusjulgeoleku meetmeid. Käesoleva artikli kohastele julgeolekureeglitele mittevastavad meetmed võib igal ajal tagasi lükata või lõpetada.

Eetika ja teadusuuringute usaldusväärsus

1. Võetavad meetmed peavad vastama:
 - a) asjakohasele liidu, liikmesriikide ja rahvusvahelisele õigusele, sealhulgas Euroopa Liidu põhiõiguste hartale ning inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioonile ja selle lisaprotokollidele;
 - b) eetikapõhimõtetele, sealhulgas teadusuuringute usaldusväärsuse kõrgeimatele standarditele.
2. Tööprogrammis kindlaks määratud väljaavalimismenetluste puhul peavad meetmes osalevad õigussubjektid täitma kõik järgmised nõuded:
 - a) esitama tegevuse eesmärgi, rakendamise ja tõenäolise mõjuga seotud eetikaalase enesehindamise, sealhulgas kinnituse ja kirjelduse lõike 1 järgimise kohta;
 - b) esitama kinnituse selle kohta, et tegevus on kooskõlas i) Euroopa teaduse eetikakoodeksiga, ii) ülemaailmse käitumisjuhendiga võrdõiguslike teaduspartnerluste kohta, ning et ei viida ellu tegevust, mis ei kuulu rahastamisele;
 - c) esitama väljaspool liitu toimuva tegevuse puhul kinnituse selle kohta, et sama tegevus oleks olnud lubatud liikmesriigis;
 - d) esitama inimese embrüonaalseid tüvirakke kasutava tegevuse puhul vajaduse korral andmed asjaomaste liikmesriikide pädevate asutuste võetavate litsentsimis- ja kontrollimeetmete kohta ning üksikasjad enne asjakohase tegevuse algust saadava eetilise heakskiidu kohta;
 - e) koguma enne asjakohase tegevuse algust kõik asjaomaste riiklike ja kohalike eetikakomiteede või muude asutuste, näiteks andmekaitseasutuste heakskiidud või muud kohustuslikud dokumendid, ning hoidma neid dokumente arhiivis, et esitada need taotluse korral komisjonile või asjaomasele rakendusasutusele.

II peatükk

Sihttoetused

Artikkel 23

Taotlusvoorus osalemise kutse

- 1. Kõigi meetmete puhul lisatakse tööprogrammi taotlusvoorus osalemise kutse sisu.
- 1. Taotlusvoorus osalemise kutse ei ole nõutud selliste koordineerimis- ja toetusmeetmete puhul,
 - a) mille viivad ellu tööprogrammis kindlaks määratud õigussubjektid ning
 - b) mis ei kuulu taotlusvoorus osalemise kutse raamesse vastavalt määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 198 punktile e.
- 2. Tööprogrammis määratakse kindlaks taotlusvoorus osalemise kutsed, millele antakse kvaliteedimärgis. Teavet taotluse ja hindamise kohta võib jagada asjast huvitatud rahastamisasutustega, tingimusel et sõlmitakse konfidentsiaalsuslepingud ja taotleja ei ole sellele sõnaselgelt vastu.
- 2a. Selleks et taotlusprotsessi toetusesaajate jaoks lihtsustada, kasutavad komisjon ja teised rahastamisasutused asjakohasel juhul ja eelkõige II samba puhul kaheetapilist taotluste esitamise ja hindamise menetlust. Asjakohasel juhul võib anonüümseks muudetud taotlusi hinnata hindamise esimese etapi käigus.

Artikkel 24

Taotlejate finantssuutlikkus

- 1. Lisaks määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 201 lõikes 5 nimetatud eranditele kontrollitakse koordinaatori finantssuutlikkust üksnes juhul, kui meetmele taotletakse liidu rahastamist summas 1 000 000 eurot või rohkem.

2. Kui on siiski alust kahelda taotleja finantssuutlikkuses või kui on suurem risk tulenevalt osalemisest mitmes liidu teadus- ja innovatsiooniprogrammidest rahastatavas käimasolevas meetmes, siis olenemata lõikest 1 kontrollitakse ka teiste taotlejate või koordinaatorite finantssuutlikkust, isegi kui taotletav rahastamine jääb allapoole lõikes 1 osutatud künnist.
3. Kui finantssuutlikkuse tagab struktuurselt muu õigussubjekt, kontrollitakse selle teise õigussubjekti finantssuutlikkust.
4. Kui taotleja finantssuutlikkus on nõrk, võib seada taotleja osalemise tingimuseks, et esitatakse deklaratsioon seotud üksuse solidaarvastutuse kohta.
5. Osamakset artiklis 30 sätestatud vastastikusesse kindlustusmehhanismi käsitatakse määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 155 kohaselt piisava tagatisena. Toetusesaajatelt ei võeta vastu ega nõuta täiendavat tagatist ega garantiid.

[Artikkel 25]

Hindamiskriteeriumid ja valiku tegemine

1. Taotlust hinnatakse järgmiste hindamiskriteeriumide alusel:
 - a) tipptase;
 - b) mõju;
 - c) rakendamise kvaliteet ja tõhusus.

Lõikes 1 osutatud hindamiskriteeriumide kohaldamise üksikasjad sätestatakse tööprogrammis.

2. Erandina lõikest 1 kohaldatakse ERC eesliiniuuringute meetmete ning teadus- ja koolitusmeetmete raames toimuvate hindamiste puhul üksnes kõnealuse lõike punktis a osutatud tipptaseme kriteeriumi.]

Artikkel 26

Ajavahemik taotluse esitamisest sihttoetuse määramiseni

1. Erandina määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 197 lõike 2 esimesest lõigust kohaldatakse järgmisi ajavahemikke:
 - a) kõigi taotlejate teavitamiseks nende taotluse hindamise tulemustest maksimaalselt viis kuud alates täielike taotluste esitamise tähtpäevast;
 - b) sihttoetuslepingute sõlmimiseks taotlejatega maksimaalselt seitse kuud alates täielike taotluste esitamise tähtpäevast.
2. Ilma et see kahjustaks hindamismenetluse ja väljavalimismenetluse kvaliteeti, võib tööprogrammis kehtestada lühemaid ajavahemikke kui need, mis on sätestatud lõikes 1.
3. Lisaks määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 197 lõike 2 teises lõigus sätestatud eranditele võib käesoleva artikli lõikes 1 osutatud ajavahemikke ületada ERC meetmete puhul, käesoleva raamprogrammi mitmest komponendist või muudest liidu programmidest toetust saavate meetmete puhul ning juhul, kui meetmed esitatakse eetikahinnangu saamiseks, julgeolekukontrolliks või muudeks hindamisteks, et kaitsta liidu konkurentsivõimet, sealhulgas selle strateegilisi varasid ja huve.

[Artikkel 27

Rahastamismäärad

1. Iga meetme puhul on sellest meetmest rahastatava tegevuse jaoks ette nähtud ühtne rahastamismäär. Ülemmäär meetme kohta määratakse kindlaks tööprogrammis.

2. Raamprogrammist võib hüvitada kuni 100 % meetme rahastamiskõlblikest kogukuludest, välja arvatud tulunduslike õigussubjektide puhul, kelle kõigist rahastamiskõlblikest kuludest võib hüvitada kuni 70 %. Erandina võib VKEde rahastamismäär olla kuni 100 % rahastamiskõlblikest kogukuludest.]

Artikkel 28

Kaudsed kulud

1. Kaudsed rahastamiskõlblikud kulud on 25 % otsestest rahastamiskõlblikest kogukuludest, välja arvatud alltöövõtuga seotud otsesed rahastamiskõlblikud kulud, rahaline toetus kolmandatele isikutele ning võimalikud ühikuhinnad või kindlasummalised maksed, mis sisaldavad kaudseid kulusid. Kui see on asjakohane, arvutatakse ühikuhindades või kindlasummalistes maksetes sisalduvad kaudsed kulud, kasutades eelmises lauses osutatud ühtset määra, välja arvatud sisekäibearvetega arveldatavate kaupade ja teenuste ühikuhindade puhul, mis arvutatakse tegelike kulude alusel vastavalt toetusesaaja tavapärasele raamatupidamistavale.
2. Olenemata lõikest 1 võib kaudsed kulud deklareerida siiski kindlasummaliste maksetena või ühikuhindadena, kui see on tööprogrammis ette nähtud.

Artikkel 29

Rahastamiskõlblikud kulud

1. Erandina määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 193 lõikest 2 on kolmandate isikute poolt mitterahalise osaluse kaudu kättesaadavaks tehtud ressurside kulud rahastamiskõlblikud kuni kolmanda isiku otseste rahastamiskõlblike kulude ulatuses.
2. Erandina määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 195 lõikest 2 ei käsitata tulemuste väärindamisest saadud tulu meetme tulemusel tekkinud tuluna.

- 2a. Marie Skłodowska-Curie meetmete puhul võetakse liidu osamaks nõuetekohaselt arvesse toetusesaaja lisakulusid seoses teadlase rasedus- ja sünnituspuhkuse, vanemapuhkuse, haiguspuhkuse ja eripuhkusega, vastuvõtva organisatsiooni muutumisega ning teadlase perekonnaseisu muutusega sihttoetuslepingu kehtivuse ajal.

Artikkel 30

Vastastikune kindlustusmehhanism

1. Luuakse vastastikune kindlustusmehhanism (edaspidi „mehhanism“), mis asendab kooskõlas määruse (EL) nr 2021/695 artikliga 37 asutatud mehhanismi ja on selle õigusjärglane. Mehhanism katab riski, et eelarve otsese või kaudse täitmise raames programmist „Euroopa horisont“ toetuste saajate võlgnetavaid summasid ei maksta tagasi, ning kõik olemasolevad riskid, mis on kaetud vastavalt määruse (EL) 2021/695 artiklile 37.
2. Mehhanismi haldab liit, keda esindab komisjon, kes tegutseb rakendusasutusena. Komisjon kehtestab mehhanismi toimimise erieeskirjad rakendusaktiga.
3. Toetusesaaja osalus meetmes on 5 % liidu rahastamisest. Komisjon võib perioodiliste läbipaistvate hindamiste alusel suurendada seda osalust kuni 8 %-ni või vähendada alla 5 %-ni. Esialgsest eelfinantseerimissummast peetakse kinni osalus, mis makstakse toetusesaajatele tagasi lõppmakse tegemise ajal. See osalus ei ületa mingil juhul eelfinantseerimissummat.
4. Mehhanismi tegevuse tulemusena saadavat rahalist tulu ja sissenõutud summasid käsitatakse mehhanismi sihtotstarbelise välistuluna määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 21 lõike 5 tähenduses. Kui tulu on ebapiisav, siis mehhanismi ei kasutata ja sihttoetuse andnud asutus nõuab summad otse sisse.

5. Pärast kõigi selliste sihttoetuste lõpuleviimist, mille risk on mehhanismiga kaetud, võib komisjon kõik mehhanismi hoitavad summad tagasi nõuda ning neid käsitatakse raamprogrammi või sellele järgneva programmi sihtotstarbelise välistuluna määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 21 lõike 5 tähenduses.

Artikkel 31

Tulemuste omandiõigus

1. Toetusesaajate saavutatud tulemused kuuluvad neile endile.
2. Kaks või enam toetusesaajat on tulemuste ühisomanikud, kui nad on need ühiselt loonud ning ei ole võimalik
 - a) teha kindlaks iga toetusesaaja panust ega
 - b) tulemusi kaitse taotlemisel eraldada.

Nad lepivad kirjalikult kokku oma ühise omandiõiguse määramise ja kasutamise tingimused. Kui ei ole kokku lepitud teisiti, võib iga ühisomanik anda kolmandatele isikutele lihtlitsentse ühisomandis olevate tulemuste väärindamiseks (edasilitsentsimise õigusega), kui teistele ühisomanikele antakse eelteade ning õiglane ja mõistlik hüvitis. Ühisomanikud võivad kirjalikult kokku leppida, et nad kohaldavad muud režiimi kui ühine omandiõigus.

3. Kui meetmega seotud kolmandatel isikutel (sealhulgas töötajatel) on tulemuste suhtes õigused, tagavad toetusesaajad, et neid õigusi saab teostada viisil, mis on kooskõlas nende kohustustega kõnealuste tulemuste puhul.
4. Nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võib omandiõiguse üleandmise suhtes kohaldada tööprogrammis või sihttoetuslepingus esitatud tingimusi, sealhulgas nõuet anda edasi kõik tulemustega seotud kohustused.

Levitamine ja väärindamine

1. Toetusesaajad haldavad oma tulemusi kooskõlas tööprogrammis või sihttoetuslepingus kindlaks määratud kohustustega. Selle raames teevad toetusesaajad järgmist:
 - a) kaitsevad põhjendatud juhtudel oma tulemusi, eelkõige kui tulemustel on kaubanduslik potentsiaal või kui nad on olulised julgeoleku seisukohalt;
 - b) annavad juurdepääsu oma tulemustele ja taustteabele, kui see on vajalik meetme ülesannete täitmiseks või tulemuste väärindamiseks;
 - c) annavad endast parima oma tulemuste otseseks või kaudseks väärindamiseks, sealhulgas üleandmise või litsentsimise kaudu; kui tulemusi teatava ajavahemiku jooksul ei väärindata, võib komisjon kindlaks määrata vahendid (näiteks määruse (EL) XXX [Euroopa Konkurentsivõime Fond] III peatükis sätestatud väärindamisstrateegiat toetavad vahendid), mida asjaomased toetusesaajad kasutavad nende tulemuste väärindamise hõlbustamiseks;
 - d) avalikustavad tulemused asjakohasel viisil niipea kui mõistlikult võimalik, kuid hoiavad tulemused konfidentsiaalsena, kui see on vajalik tulemuste kaitse, julgeolekukaalutluste või õigustatud huvi tõttu;
 - e) järgivad avatud teaduse tavaid, sealhulgas:
 - i) tagades tulemustega seoses avatud juurdepääsu kõigile eelretsenseeritud teadusväljaannetele;
 - ii) hallates vastutustundlikult meetme teadusandmeid ja muid tulemusi kooskõlas leitavuse, juurdepääsetavuse, koostalitlusvõime ja taaskasutatavuse põhimõtetega (FAIR-põhimõtted) ning tagades avatud juurdepääsu neile, välja arvatud juhul, kui see oleks vastuolus kohaldatavate õigusaktide ja õigustatud huvidega, sealhulgas ärihuvidega, või muude piirangutega;

- f) töötavad välja ja ajakohastavad korrapäraselt oma tulemuste, sealhulgas andmete haldamise kava, kui tööprogrammis ei ole ette nähtud teisiti;
- g) annavad järgmistele üksustele nende poliitika või programmide väljatöötamiseks, rakendamiseks ja seireks tasuta juurdepääsu oma tulemustele:
 - i) liidu institutsioonid, organid või asutused;
 - ii) liikmesriikide ametiasutused, kui see on ette nähtud tööprogrammis või sihttoetuslepingus.

Artikkel 33

Kommertskasutusele eelnev hange ja uuendusliku lahenduse hange

1. Sihttoetuse meetmete hulka võivad kuuluda või nende peamiseks eesmärgiks olla kommertskasutusele eelnevad hanked või uuenduslike lahenduste hanked. Neid hankeid viivad ellu toetusesaajad, kes on avaliku või erasektori hankijad.
2. Hankemenetluste suhtes kehtib järgmine:
 - a) kui neid viivad ellu avaliku sektori hankijad, peavad need vastama konkurentsieeskirjadele ning läbipaistvuse, mittediskrimineerimise, võrdse kohtlemise, usaldusväärse finantsjuhtimise ja proportsionaalsuse põhimõttele, liidu strateegilise autonoomia tagamiseks kohaldatavatele liidu normidele ning liidu poolt konkreetsete sektorite puhul kehtestatud regulatiivsetele nõuetele;
 - b) kui neid viivad ellu erasektori hankijad, peavad need vastama ELi toimimise lepingu põhimõtetele, konkurentsieeskirjadele ja kohaldatavale lepinguõigusele, liidu strateegilise autonoomia tagamiseks kohaldatavatele ELi normidele ning liidu poolt konkreetsete sektorite puhul kehtestatud regulatiivsetele nõuetele;
 - c) need võivad võimaldada sõlmida sama menetluse käigus mitu lepingut (hulgihange);
 - d) need näevad ette hankelepingute sõlmimise pakkujatega, kes teevad parima hinna ja kvaliteedi suhtega pakkumise, tagades samas huvide konflikti puudumise.

3. Kommertskasutusele eelneva hanke menetlust võib kiirendada ning see võib hõlmata esimeste omalaadsete lahenduste ostmist, et rakendamist lihtsustada ja soodustada.
4. Võidakse kohaldada eritingimusi, sealhulgas seoses hangitud teenuste, kaupade või tööde teostamise kohaga ning tulemuste omandiõiguse ja neile juurdepääsuga. Selle raames kohaldatakse kommertskasutusele eelnevate hangete puhul järgmist:
 - a) töövõtjal on tema loodud tulemustele vähemalt intellektuaalomandi õigused, hankija saab aga nendele tulemustele vähemalt tasuta juurdepääsu oma tarbeks ning tema praeguste ja tulevaste töövõtjate jaoks tulemustele tasuta juurdepääsu, et kasutada tulemusi hankija jaoks;
 - b) hädaolukordades, kus töövõtjad ei suuda pakkuda piisavaid lahendusi ELi turul suurema nõudluse rahuldamiseks, on hankijal õigus anda või nõuda, et töövõtjad annaksid kolmandatele isikutele õiguse kasutada tulemusi kaubanduslikul eesmärgil hankija ja suuremate turgude jaoks ainuõiguseta ning õiglastel ja mõistlikel tingimustel;
 - c) kui töövõtja ei kasuta oma tulemusi kaubanduslikul eesmärgil teatava aja jooksul või väärkasutab oma tulemusi vastuolus avalike huvidega, võidakse temalt nõuda tulemuste omandiõiguse üleandmist hankijale kooskõlas hankelepिंगuga.
5. Komisjon või rakendusasutused võivad oma hanketegevust viia ellu kommertskasutusele eelnevate hangetena või uuenduslike lahenduste avalike hangetena. Komisjon või asjaomane rakendusasutus korraldab neid hankeid enda nimel või ühiselt koos liikmesriikide ja raamprogrammiga assotsieerunud kolmandate riikide avaliku sektori hankijatega.

III peatükk

Euroopa Innovatsiooninõukogu

Artikkel 34

Euroopa Innovatsiooninõukogu erieeskirjad

1. Kooskõlas määruse (EL) XXX [Euroopa Konkurentsivõime Fond] artikli 20 lõike 2 punkti a alapunktiga i ja tööprogrammis sätestatu kohaselt võib Euroopa Innovatsiooninõukogu (EIC) programmijuhi soovitusel ja sõltumatute välisekspertide nõuannete alusel ning raamprogrammi ja programmi „Euroopa horisont“ käsitleva määruse (EL) 2021/695 alusel rahastatud meetmete tulemuste järelrahastamiseks selgeid ja objektiivseid kriteeriume järgides anda rahastamisvahendi „Transition“ sihttoetusi ilma taotlusvoorus osalemise kutseteta.
2. EIC rahastamisvahendist „Accelerator“ toetatakse ainult üksikuid toetusesaajaid ja üksikuid investeerimisobjekte, kes on VKEd, sealhulgas eelkõige idu- ja kasvufirmasid, ning nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel väikeseid keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjaid.
3. EIC rahastamisvahendi „Accelerator“ meetmete taotlusi võib esitada üks või mitu õigussubjekti, kes kavatsevad luua potentsiaalse toetusesaaja või seda toetada kõnealuse toetusesaaja eelneval nõusolekul. Kui toetusesaaja on välja valitud, sõlmitakse sihttoetus- ja investeerimisleping ainult selle toetusesaajaga.
4. Segarahastamise korral võivad toetusesaaja ja investeerimisobjekt olla erinevad, kuna investeerimisobjektiks võib olla toetusesaaja valdusettevõtja või emaettevõtja.
5. liidu programme rakendavad rahastamisasutused või komisjoni heakskiidetud riiklikud või piirkondlikud rahastamisasutused ja programmid võivad esitada taotluse otse EIC rahastamisvahendi „Transition“ või „Accelerator“ taotlusvooru kohta, kui selline taotlus tuleneb heakskiidetud rahastamisasutuste rahastatud meetmega hõlmatud projekti läbivaatamisest ja kui on täidetud EIC tööprogrammis (EIC mehhanismid „Plug-In“ ja „Fast Track“) esitatud tingimused.

6. EIC rahastamisvahendi „Accelerator“ puhul asendatakse artikli 25 lõikes 1 sätestatud kolmas hindamiskriteerium meetme riskitaseme, rakendamise kvaliteedi ja tõhususe ning liidu toetuse vajalikkusega.
7. Investeeringud tehakse pangakõlbmatutesse investeerimisobjektidesse ja koos teiste erainvestorite kaasinvesteeringutega. Kui aga sellist toetust ei anta täielikult Euroopa Konkurentsivõime Fondist, või kui äriühingud ei leia liidus erasektori kaasinvestoreid või on pangakõlblikud üksnes väljaspool ELi, võib neid investeeringuid nõuetekohaselt põhjendatud erandjuhtudel toetada, et kaitsta liidu strateegilisi huve.
8. Erandina määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 212 lõike 2 punktist a ei kohaldata EIC rahastamisvahendi „Accelerator“ investeerimismeetmete suhtes majandusliku elujõulisusega seotud tingimusi.

Erandina määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 212 lõike 3 esimesest, teisest ja neljandast lõigust kasutatakse käesoleva määruse ja selle eelkäijate alusel rahastatavate EIC fondi omakapitalimeetmete tulusid, tagasimakseid ja sissenõudeid selleks, et anda liidu toetust EIC fondi omakapitalimeetmetele. Erandina artikli 21 lõike 3 punktist f ja kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 21 lõikega 5 käsitatakse neid vahendeid käesoleva raamprogrammi sihtotstarbelise välistuluna.

9. Segarahastamise meetmed peatatakse, neid muudetakse või nõuetekohaselt põhjendatud juhul need lõpetatakse, kui mõõdetavaid vahe-eesmärke ei saavutata või kui toetusesaaja keeldub investeerimistoetusest nõuetekohase põhjenduseta.
10. Euroopa Innovatsiooniinõukogu fond võib teha jätkuinvesteeringuid üksnes ühel kahest järgmisest juhtumist:
 - a) kui see on vajalik liidu strateegiliste varade, huvide, autonoomia või julgeoleku kaitsmiseks või
 - b) kui järgmised rahastamisvoorud ei jätkuks või jätkuksid märkimisväärselt vähem soodsatel tingimustel ilma EIC jätkuinvesteeringuteta.

11. EIC tööprogrammis võib ette näha täiendavad piirangud seoses jätkutoetuse andmisega, eelkõige seoses selle toetuse suurusega. Programmikomiteed teavitatakse sellisest jätkutoetusest nõuetekohaselt ja õigeaegselt.

Artikkel 35

Kehtetuks tunnistamine

Määrus (EL) 695/2021 tunnistatakse kehtetuks alates 1. jaanuarist 2028.

Artikkel 36

Üleminekusätted

1. Käesolev määrus ei mõjuta asjaomaste meetmete jätkumist või muutmist kuni nende meetmete lõpetamiseni ning määrust (EL) 2021/695 kohaldatakse nende meetmete suhtes kuni nende lõpetamiseni.
2. Raamprogrammi rahastamispaketist võib katta ka tehnilise ja haldusabi kulud, mis on vajalikud selleks, et tagada üleminek raamprogrammi ja selle eelkäija ning määruse (EL) 2021/695 alusel võetud meetmete vahel.

Artikkel 37

Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2028.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel

president

Nõukogu nimel

eesistuja
